

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència de l'honorable Sr. Joan Casanovas

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 30 de novembre del 1933

SUMARI

A dos quarts de cinc i dos minuts de la tarda s'obre la sessió, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Ordre del dia:

Resta ajornat un prec que devia formular el senyor Vidal i Guardiola, per desitjar exposar-lo en el moment que estigui present l'honorable senyor Conseller Primer.

Prec del senyor Rovira i Virgili, al Govern de la Generalitat, sobre necessitat d'activar-se el referent a la Divisió Territorial de Catalunya.

El senyor Ibars formula un prec al senyor Conseller de Governació interessant la revisió del Cens electoral.

El senyor Tallada formula un prec en el mateix sentit que l'anterior.

S'ajornen uns prec del senyor Duran i Ventosa per a quan es trobin al Saló els senyors Consellers de Justícia i Dret i de Treball i Obres Públiques.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial sobre el Projecte de Llei de Contractes de Conreu.

Consumeix un torn en la totalitat el senyor Casanelles.

Per la Comissió, li respon el senyor Cerezo.

Intervencions dels senyors Romeva i Carreres i Artau i resposta del senyor Conseller de Justícia i Dret.

Es suspèn la discussió.

Discussió del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret sobre el Projecte de Llei creant el Tribunal de Cassació de Catalunya. A petició de la Comissió, la Presidència deixa en suspens la discussió, després de fer unes manifestacions referents a l'Ordre del dia.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret sobre el Projecte de Llei relatiu a la Majoria i habilitació d'edat.

S'ajorna la discussió dels articles 10 i 11 del dictamen, per no estar present a la Cambra el senyor Vallès i Pujals, el qual tenia demanada la paraula per a intervenir-hi.

Article 12. Es aprovat sense discussió.

Article 13. Es dona lectura a una esmena, presentada pel senyor Simó i Bofarull, el qual la defensa.

Per la Comissió, li contesta el senyor Andreu.

Rectificacions dels senyors Simó i Bofarull i Andreu.

El senyor Ventosa i Calvell demana que sigui suprimit l'article.

Resposta del senyor Conseller de Justícia i Dret.

Rectificacions dels senyors Ventosa i Calvell i Conseller de Justícia i Dret.

S'acorda la supressió de l'article.

Article 14. Es aprovat sense discussió.

Se suspèn el debat.

Lectura del dictamen de la Comissió de Finances sobre el Projecte de Llei de diverses transferències en el Pressupost d'enguany.

Lectura del dictamen de la Comissió de Finances sobre el Projecte de Llei facultant la Comissaria de Lleida per a la permuta d'una parcel·la de terreny.

Lectura del dictamen de la Comissió de Finances sobre el Projecte de Llei referent a la concessió d'un crèdit extraordinari.

Ordre del dia per a la sessió de divendres.

S'aixeca la sessió a les vuit i dos minuts de la vetlla.

S'obre la sessió a dos quarts de cinc i dos minuts de la tarda, sota la Presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Es llegeix i aprovada l'acta de la sessió anterior.

ORDRE DEL DIA

Precs i preguntes

Prec ajornat

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Vidal i Guardiola.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Senyors Diputats: Ens trobem en una situació que seria normal si no fos fins a cert punt anormal. Nosaltres sabem que hi ha el costum que les preguntes es facin a primera hora de la sessió i que, en general, hi hagi, almenys, algun membre del Govern per a escoltar-les, si no contestar-les. Sabem, també, que la Presidència, la Mesa, pot recollir aquestes preguntes i fer-les arribar als membres del Govern perquè aquest contesti quan cregui procedent. Però inaugurarem aquests dies un costum nou, com és el de començar amb puntualitat, i nosaltres ens havíem fet la il·lusió que aquesta norma de puntualitat valia per a tothom, com val, donant-ne la prova i l'exemple, per la Presidència i Diputats presents, i que també havia de valer per al Govern. I jo lamento que una pregunta de bastanta transcendència que havia de dirigir al senyor Conseller Primer l'hagi de fer al banc roig, a manca d'altra cosa.

El Sr. PRESIDENT: La fa a la Mesa, senyor Vidal i Guardiola. Ja sap que parlamentàriament està previst. No és pas indispensable...

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Perfectament, senyor President; però jo voldria demanar a la Presidència si no creu més pràctic que jo no faci la pregunta i...

El Sr. PRESIDENT: Pot restar en l'ús de la paraula per una altra ocasió.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: ... i establir a mitja sessió, o quan sigui, un petit parèntesi per a preguntes.

El Sr. PRESIDENT: Es difícil, perquè no es pot canviar l'Ordre del Dia d'aquesta manera, que altrament seria pertorbador per a tots els Projectes de Llei; sempre, és clar, que la Cambra no acordi altra cosa, però, per ara i tant, jo reservaré l'ús de la paraula al senyor Vidal i Guardiola per a quan sigui oportú. Si avui, però, no es pot fer dins d'aquest període de precs i preguntes, s'haurà de fer demà.

Per la divisió territorial de Catalunya

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Rovira i Virgili.

El Sr. ROVIRA I VIRGILI: Senyors Diputats: He de dirigir un prec al Govern i, en la seva absència, al President de la Cambra perquè el traslladi degudament. Es tracta del problema de la divisió territorial de Catalunya, que crec que comença ja a portar una mica de pressa i que em sembla que hauria d'ésser objecte de les discussions de la Cambra. Jo demanaria al Govern que, mentre aquest problema no prengui estat parlamentari, obrís una àmplia informació, damunt la base del projecte de la Ponència, a fi que les entitats, corporacions i persones que hi vulguin dir el seu parer, puguin fer-ho en el temps degut. Tinguem present que la Ponència Tècnica de la Divisió Territorial no va reunir-se espontàniament; es va reunir per nomenament i per acord del Govern provisional de la Generalitat; va elaborar un projecte, i aquest està ja imprès, junt amb els seus antecedents.

A hores d'ara, per no haver-hi una nova divisió territorial establerta a Catalunya, succeeix que, en molts d'aspectes, subsisteixen encara les velles «províncies». Diem que les hem suprimides, i això no és prou exacte. Hi ha un conjunt de corporacions i entitats que encara són de base «provincials». No fa pas gaires dies que un estimat company nostre, Diputat per Girona, el senyor Dalmau, demanava que fossin abatudes aquelles pedres fites que encara en molts llocs de Catalunya marquen, materialment, la divisió del nostre territori. Però jo em penso que, més encara

que el senyal extern d'aquestes pedres fites, cal acabar d'esborrar el que quedi de «província» i establir ja una divisió pròpia nacional de Catalunya.

Faig, precisament avui, aquest prec perquè es compleix exactament cent anys de l'establiment a Espanya de les «províncies» modernes. Va ésser un Decret de la Reina governadora Maria Cristina, quina el dia 30 de novembre del 1933 va establir les quaranta-nou «províncies». Penso, doncs, que al cap d'un segle de «províncies», que representen un afront per la nostra catalanitat, hem de tenir pressa que vingui una divisió nova que esborri completament la divisió «provincial». Abans d'ahir mateix, el senyor Ventosa i Calvell i el senyor Lluhi demanaven, entre altres Lleis, la nova Llei electoral del Parlament de Catalunya. Jo pregunto: ¿si ve l'hora de fer aquesta Llei electoral, que s'ha de fer, segons l'Estatut Interior, per àmplies demarcacions, quines demarcacions seran les que la Llei assenyali? Fins ara, hi ha, encara, la divisió de «províncies», que són les actuals demarcacions electorals de Catalunya. No hi ha més diferència que el desglossament de Barcelona ciutat i de la seva rodalia. Ens trobarem, doncs, que si es fa, un dia o altre, una Llei electoral catalana per al nostre Parlament, haurem d'assenyalar demarcacions, i si hi hagués enllestida la divisió territorial, podria aquesta servir de base per a les demarcacions electorals.

Es tracta purament de demanar al Govern que obri aquesta informació, que avancem feina; que en espera que arribi l'hora de discutir-ho en el nostre Parlament, el nostre poble s'hi pugui interessar i pugui dir-hi la seva paraula. Crec que tots, Govern i Parlament, hem de tenir pressa a esborrar una divisió «provincial» que no solament té defectes greus, sinó que també representa un afront per a la nostra catalanitat, sentiment que ha d'ésser avui tan viu com sempre i fins diré més viu que mai. Res més.

El Sr. PRESIDENT: La Mesa trametrà al Govern el prec del senyor Rovira i Virgili.

Per la revisió del Cens electoral

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ibars.

El Sr. IBARS: Senyors Diputats: He demanat la paraula per a fer un prec al senyor Conseller de Governació, però tota vegada que no és present, demano a la Mesa que li trameti. És un prec corolari o ampliació del prec que ahir va formular el senyor Riera. En molts pobles, com tot hom sap, s'ha exclòs del Cens electoral, contra la voluntat d'ells mateixos, molts elements; i precisament en els pobles on hi han hagut exclusions, en la majoria dels que conec, són elements d'esquerra els exclosos. Entre ells esmentaré un cas concret. Molts el coneixen, quasi tots els de la província de Tarragona. Es tracta de Santa Bàrbara. A Santa Bàrbara es varen excloure del Cens electoral potser uns cent-cinquanta elements d'esquerra. Allà, pels elements de dreta els convenia que aquells homes no figuressin en el Cens i ho varen aconseguir. Contra aquest acord de l'Ajun-

tament es va fer una instància a la Secció d'Estadística provincial, i en la resolució es va donar la raó als elements que reclamaven. Bé: aleshores, abans de prosseguir o continuar el tràmit per a la modificació o rectificació del Cens, vaig tenir una conversació, jo i el Diputat, senyor Cunillera, amb el Conseller de Governació d'aleshores, que era el senyor Selves, i ens va prometre que abans de les eleccions municipals es farien aquestes rectificacions del Cens per Catalunya. Tenim les eleccions municipals damunt i això no s'ha fet. Jo he de dir que la deficiència aquesta del Cens es podria rectificar, aplicant el Cens antic per a tots els electors que figurin dintre la població i que no hagin traslladat llur domicili i que aquests poguessin emetre el seu vot. Això està a les mans del senyor Conseller de Governació i espero que ho atindrà.

El Sr. PRESIDENT: La Mesa trametrà al senyor Conseller de Governació el prec del senyor Ibars.

El Sr. TALLADA: No sé si és procedent o si és parlamentari que pugui fer alguns aclariments al que ha manifestat el senyor Ibars.

El Sr. PRESIDENT: Realment, es pot trobar la fórmula. Dirigeixi un altre prec al senyor Conseller de Governació.

El Sr. DURAN I VENTOSA (*Dirigint-se al senyor Tallada*): Digui el contrari del senyor Ibars.

El Sr. TALLADA: Parlo, doncs, per a adherir-me a les manifestacions del senyor Ibars, tot i fent constar que, evidentment, a Santa Bàrbara existeixen molts veïns exclosos del Cens electoral, però que aquests veïns pertanyen a tots els Partits; tant és així, que l'Ajuntament de Santa Bàrbara, en el qual hi predomina una gran majoria d'amics nosres...

El Sr. RIERA: Que els hi posin tots.

El Sr. TALLADA: ...va prendre l'acord de demanar la rectificació del Cens...

El Sr. IBARS: Devia ésser passades les eleccions.

El Sr. TALLADA: Molt abans, fa mesos. I adhuc figura en aquest acord que l'Ajuntament està disposat a pagar totes les despeses que l'Institut Geogràfic i Estadístic exigeixi per a fer aquesta rectificació del Cens; i es va enviar la documentació a Tarragona, i per més gestions que s'han fet no s'ha aconseguit que fins ara es fes aquesta rectificació del Cens.

El Sr. PRESIDENT: També serà traslladat aquest prec.

Precs ajornats

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Tenia anunciat un prec al senyor Conseller de Justícia i Dret i també tenia el propòsit d'anunciar un prec, però que no li havia dit abans, al senyor Conseller de Treball i Obres Públiques, però per la naturalesa d'aquests precs, que necessitarien una contestació gairebé immediata, em veig impossibilitat d'explanar-los malgrat l'amabilitat de la Presidència. Però em permeto preguntar a la Presidència que vegi si la Cambra podria acordar que per casos semblants poguéssim invertir els termes de l'Ordre del Dia i fer els precs i pre-

gundes en l'espai o parèntesi que hi hagi entre la discussió d'un i altre Projecte de Llei.

El Sr. PRESIDENT: Això pot portar una pertorbació. En casos d'urgència la Presidència mateixa ho sotmetrà a la consideració de la Cambra; però, si no és així, considero que això podria portar una pertorbació en la discussió. Pot quedar en l'ús de la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Acato amb molt de gust les indicacions de la Presidència; però em permetrà una observació, i és que ens trobarem amb una veritable dificultat per a discutir els Projectes de Llei que figuren en l'Ordre del Dia sense que hi hagi ningú al banc roig.

El Sr. PRESIDENT: El Govern està en camí de la Cambra, i ja ve. (*Rialles.*) Mentre tant, el debat és perfectament reglamentari.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Llavors m'assefecte constar la nostra puntualitat i la manca de puntualitat dels altres.

El Sr. PRESIDENT: Es possible que aquesta absència d'avui no es repeteixi.

El Sr. DURAN I VENTOSA: En realitat deu ésser molt justificada.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial sobre el Projecte de Llei de contractes de conreu

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Casanelles.

El Sr. CASANELLES: Senyors Diputats: En nom de la Minoria Nacionalista d'Esquerra faré breus manifestacions per a explicar el nostre punt de vista respecte d'aquesta Llei de Contractes de Conreu. Abans d'entrar en el fons d'aquesta Llei i estudiar els seus punts essencials, he de fer unes manifestacions pel que respecte a l'urgència d'aquesta Llei. Nosaltres creiem i hem vist amb gust que el Govern hagi presentat aquesta Llei al Parlament i hagi demanat que sigui discutida tot seguit. Ho creiem així, perquè d'aquesta manera es podran evitar ja d'una vegada els conflictes que massa sovint es vénen produint en el camp per les relacions, que no són gaire agradables, entre els patrons i entre els obrers. Creiem que hi ha una necessitat que aquesta Llei es faci tot seguit, i si alguna censura hi ha d'haver per part nostra és per la lentitud de la Comissió que havia de dictaminar-la, esperant sis mesos després d'haver estat presentada pel Govern. Nosaltres creiem que ara s'ha de discutir tot seguit, sense que vulgui dir que treiem importància a les Lleis a què es referia ahir el senyor Ventosa sobre el *referèndum* i la Llei Electoral. Nosaltres creiem que aquestes Lleis també han d'ésser discutides tot seguit per aquesta Cambra i esperem que el Govern ho faci i que es puguin discutir, sinó al mateix temps, almenys després d'aquesta Llei de Contractes de Conreu.

(*Entra el senyor Conseller de Justícia i Dret.*)

També he de fer breus manifestacions sobre la manera com s'ha portat la discussió d'aquesta Llei dintre la Comissió. Ens va sorprendre vertaderament molt que, després d'haver presentat el Govern una Llei que pensem que havia de portar després d'haver-la estudiat i meditat, es portés aquesta Llei

a la discussió de la Comissió que l'havia de dictaminar i portar-la a la Cambra, i després d'una sèrie de temps de discussió, aquesta Comissió, de sobte, interrompés els seus treballs, per al cap de tant de temps, quan menys ho esperàvem, també de sobte, ens portés una altra Llei que encara que sigui feta pel mateix Govern i encara que potser sigui millor que l'anterior, és completament contrària i en moltes coses oposada a la primera Llei. No creiem que aquesta sigui la manera més adequada de fer-ho, perquè creiem que quan els Govern tenen en una Llei un criteri, el tenen després d'haver ben meditada la Llei, i que l'han de mantenir més o menys, sense que això no vulgui dir que després les Comissions poden perfeccionar-la; però no trobem que el més adequat sigui que els Govern presentin tan aviat un Projecte de Llei com un altre i que cada cinc minuts, segons les exigències del moment, canviïn de criteri. Però del que més hem de protestar, com a Minoria, és com es va discutir aquest nou Projecte de Llei que es va presentar a la Comissió. Deia ahir molt bé el senyor Abadal, que fou discutit aquest Projecte de Llei d'una manera precipitada, d'una manera amb força, perquè es volia presentar aquí, segurament — jo no vull suposar que fos per altra cosa —, per a tenir un efecte electoral. Nosaltres en protestem com a Minoria, perquè volem que siguin sempre respectats els drets de les Minories, i creiem que en lloc de fer-ho d'aquesta manera, en una Llei tan important, en una Llei tan transcendental, en una Llei en la qual nosaltres creiem que tots s'hi han de pensar molt bé perquè afecta als interessos de l'economia catalana, perquè ha de regular totes les relacions en el problema agrícola de Catalunya, calia, en lloc de dictaminar d'una manera tan apressurada, posar-hi tots els senyors que formaven la Comissió el màxim de seny, tota llur intelligència, i obrar amb calma, de manera que poguessin portar a aquest Parlament una Llei que representés una harmonia entre els diferents grups que hi han a la Cambra, entre els diferents criteris que hi han en aquesta Cambra. Però, afortunadament, ja ahir deia el senyor Conseller de Justícia i Dret, respecte d'aquesta Llei que s'ha portat a la Cambra, que, malgrat la seva discussió immediata, fóra discutida amb tota la calma necessària, i per això no es donaria cap pressa, encara que s'hi hagués d'estar un mes o dos mesos, i així nosaltres podríem portar tots els nostres esforços, i podrien ésser admeses, com jo crec que s'admetran, totes aquelles esmenes que siguin per a perfeccionar, per a fer d'aquesta Llei una Llei més àmplia que pugui regular millor les relacions entre les dues parts litigants. I jo he de dir, en nom d'aquesta Minoria, que en el moment en què es presenta aquesta Llei, nosaltres demanem als senyors Diputats que es fixin per un moment en què aquesta Llei ha de regular, ha de modificar, el nostre Dret Civil català en tot el que es refereix als contractes d'arrendament i de la propietat, i, per tant, que es fixin bé i que per un moment oblidin que s'apropen unes noves eleccions i que oblidin en els seus discursos i en la seva manera d'ésser els electors que puguin obtenir, mirant només, en aquest moment, en què anem a fer aquesta Llei, a la que tots procurem portar-hi l'esperit de justícia necessari, tota la serenitat i tot el seny, perquè sigui una Llei la més perfecta possible.

I ja, entrant dintre de la discussió d'aquest dicamen, també em referiré, com varen fer els altres senyors Diputats que m'han precedit en l'ús de la paraula, als punts de vista essencials, perquè ja després, en les qüestions de detall de l'articulat, aquesta Minoria anirà presentant les esmenes corresponents, les quals jo crec que en la seva major part seran acceptades per la Comissió.

En primer lloc, nosaltres també ens volem oposar a aquell punt del qual ahir parlava amb paraula autoritzada el senyor Abadal: la llibertat de contractació. Nosaltres hem de dir que no podem estar d'acord de cap de les maneres amb les paraules d'ahir del senyor Abadal respecte a la llibertat de contractació. Deia el senyor Abadal que el sistema jurídic a Catalunya havia estat principalment caracteritzat per aquesta llibertat de contractació, que, seguint les lleis naturals, havia donat, pel costum, una pila de formes jurídiques. Jo he de dir que aquesta Minoria interpreta l'article 2.ª que hi ha en aquesta Llei com que no va contra aquesta llibertat de contractació, sinó que va a regular aquesta llibertat de contractació. Amb aquest article 2.ª nosaltres no volem anar contra aquests principis, ni contra aquestes lleis naturals que molt bé elogiava el senyor Abadal, sinó que en l'esperit de la Llei, la Llei que nosaltres pretenem amb la Majoria, estant d'acord amb alguns dels seus punts, és que en aquest article de la Llei hi siguin continguts tots aquests principis, totes aquestes lleis naturals que elogiava el senyor Abadal, tots aquells principis humanitaris, tots aquells principis de justícia, tots aquells principis que fan, al cap i a la fi, aquestes lleis naturals. El que nosaltres creiem és que la humanitat, tal com està avui dia, no és una humanitat perfecta, no són els homes perfectes, i no es pot creure que els homes compleixin aquestes lleis naturals si no és que se'ls hi regulen, si no se'ls obliga moltes vegades a complir-les, perquè el que passa, generalment, és que els homes, com que no són homes perfectes, abusen dels principis, dels drets que tenen, i en lloc de seguir aquestes lleis naturals fan tot el contrari, abusen, quan no estan regulades, quan no se'ls exigeix que compleixin aquestes lleis naturals, abusen de llur força i imposen llurs condicions.

Es per això que avui dia s'ha cregut a tots els països civilitzats i en la nostra mateixa civilització, que s'havia de regular aquesta mateixa llibertat contractual, aquests mateixos principis naturals, que al cap i a la fi el Codi Civil no és res més que una limitació d'aquesta mateixa llibertat contractual. I és una limitació el que han fet tots els Governos quan han legislat en matèria contractual; així, en les qüestions urbanes, per exemple en els contractes que avui dia regeixen la llei d'inquilinat. I és una limitació d'aquesta mateixa llibertat contractual, la contractació de serveis en tota la legislació social, sense que es pugui dir que aquestes limitacions vagin contra aquestes lleis naturals, sinó tot el contrari, car són per a regular aquestes mateixes lleis naturals, perquè no s'infringeixin, perquè les persones no n'abusin.

Nosaltres, per tant, hem d'estar d'acord amb aquest article segon que hi ha a dintre de la Llei, i hi estem d'acord perquè creiem que a dintre d'aquest Projecte de Llei el Govern i tots vosaltres fareu que el seu articulat, tots els seus

principis, siguin principis justos, siguin principis humanitaris, siguin principis que estiguin completament d'acord amb les lleis naturals.

Hi ha un altre punt de vista amb el qual també hem d'estar completament d'acord, amb el qual estem també al costat del Govern i, per tant, ens adherim a aquest punt de la Llei que s'ha presentat. És el que es refereix a la major estabilitat que donarà el Govern als homes que avui dia cultiven la terra. Segons les disposicions que hi han dintre d'aquesta Llei, disposicions molt més humanitàries que les que hi havien abans, en les quals es troben aquelles reminiscències de feudalisme que quedaven. Quan un home treballa la terra, aquest home podrà, sense cap perill, com tenia fins ara, continuar-hi mentre la treballi d'una manera adequada, com deu tot bon conreador, aquest home no es veurà en el perill d'ésser tret. I trobem molt just aquest principi de què aquell home que ha estat durant una pila de temps treballant la terra, pugui, naturalment, reivindicar-la per a ell mateix, que pugui al cap d'uns anys d'haver-la treballat, mitjançant un preu just, adquirir aquella terra en la qual ell hi ha posat tots els seus esforços i tots els seus treballs.

(*Entra el senyor Conseller de Treball i Obres Públiques.*)

Peró, en aquest conjunt de principis humanitaris que havia presentat també el Govern, n'hi havia un altre en el qual fins estaven d'acord Minories i Majoria, que era la supressió dels subarrendaments. Majoria i Minories havien estat d'acord, dintre de la Comissió i sempre que s'havia parlat d'això en aquesta Cambra, amb la supressió dels subarrendaments, i en l'art. 20, quan nosaltres examinàvem el Projecte de Llei presentat darrerament per la Majoria, en el qual hi havien encara reminiscències d'aquests subarrendaments, es va arribar a l'acord de suprimir aquell apartat que encara permetia el subarrendament. No em refereixo als subarrendaments en el cas de la vídua que quedi amb fills menors, ni del vell que tingui també els seus fills petits, sinó en els altres casos de subarrendament que es permetien també en dit article. I em sorprèn molt que, després d'haver estat d'acord tota la Comissió i després d'haver-se suprimit aquest apartat de l'article 20, m'hagi trobat, en llegir la nova Llei, amb que hi havia novament aquest apartat. Nosaltres hem de dir que som completament contraris a totes aquelles formes que permeten el subarrendament, perquè creiem, com ha cregut sempre la Majoria i tota la Cambra, que aquests que fan el subarrendament són els veritables paràsits de la terra.

(*Entra el senyor Conseller d'Agricultura i Economia.*)

I passat aquest punt de vista en el qual estàvem d'acord amb la major part del Govern, i per tant, fora petites esmenes que nosaltres hem presentat i que segurament seran aprovades, tenim de parlar d'un altre punt amb el qual no hi podem estar d'acord de cap de les maneres. És el punt que limita la propietat fins un valor de 60,000 pesetes. No hi podem estar d'acord de cap de les maneres, perquè nosaltres veiem que així es va a una limitació de la terra; que amb el Projecte

del Govern correria segurament greu perill l'economia catalana. Com deia molt bé ahir el senyor Abadal, nosaltres ens trobaríem, no solament amb què ara potser ja és petit aquest marge que es dona de 60,000 ptes., sinó que després correríem el greu perill de la divisió de la terra. No hi ha cap dubte que dintre d'una generació, de continuar d'aquesta manera, d'aprovar-se aquesta Llei, es trobaria la nostra terra de tal manera dividida que segurament ens passaria el mateix que a Galícia, i, naturalment, si ens trobéssim que ens passava el mateix, hauríem de fer les disposicions necessàries per tal que en casos de successió les terres quedessin a una mateixa mà; i si no ho fes el Govern, haurien de fer-ho els mateixos propietaris, que haurien de crear, naturalment, la disposició de la qual nosaltres, com homes d'esquerra, hem d'ésser-ne contraris: la institució de l'hereu, que té gran arrelatge a Catalunya, però que considerem que és completament injust per principi humanitari, perquè creiem que sempre els fills d'una mateixa família han de tenir els mateixos crets que els altres, encara que no siguin majors. Per tant, ens passaria el mateix que a altres pobles, on han anat a la divisió de la terra, que ha resultat que els fills que no eren hereus, el que no era el fill gran, els altres, se n'han hagut d'anar a les terres americanes, com a Irlanda. Als nostres pobles passaria el mateix, que tots els que no fossin el gran se'n haurien d'anar i emigrar; si no ho fessin i dividissin les terres, aleshores encara seria molt pitjor, perquè ens trobaríem que amb aquesta divisió tan petita de la terra els pagesos no podrien de cap de les maneres vendre llurs productes als preus a què els sortirien per l'encariment terrible que representaria per la producció, ja que haurien de tenir tots ells aquells mateixos materials necessaris, que són la maquinària o altres articles per a poder obtenir una producció de la manera adequada. I ens trobaríem que en un poble com Catalunya, on naturalment no hi ha fronteres, on naturalment encara estem units a la resta d'Espanya, els productes que vindrien de la resta d'Espanya ens invadirien les nostres comarques catalanes i ens trobaríem que els nostres homes no treurien segurament, amb aquesta divisió de la terra, el producte necessari ni per a cubrir llurs despeses.

Ens ha sorprès molt que hagi fet això el Govern d'Esquerra, quant els seus principis bàsics, els principis bàsics ideals del seu Partit, eren, o almenys ho havien estat fins ara, els principis, no solament de la divisió de la terra i crear nous propietaris, sinó que hi havia els principis de socialització. Ens ha sorprès en gran manera que en aquesta Llei manqui completament aquell principi que avui dia hi ha en tots els pobles moderns on s'han fet reformes agràries, i s'han tractat aquests contractes d'arrendament, que en lloc de donar-la a petits propietaris, de traspassar la propietat d'unes mans a altres, es creen els Sindicats agrícoles, les Cooperatives, en les quals, no en petites terres, sinó en grans quantitats de terres, els homes d'aquests sindicats i Cooperatives, tots conjuntament, són els que fan possible, els que permeten que aquelles terres es puguin explotar amb tots els avenços moderns, amb tota la maqui-

nària moderna, i permetent, a més, la industrialització dels productes agrícoles, gran avantatge per a l'economia agrícola. Crec jo, doncs, que en aquest punt hauran, el Govern i la Comissió, d'acceptar unes esmenes que aquesta Minoria pensa presentar, en el sentit de què, en lloc de crear aquesta petita propietat, en lloc d'anar a la divisió minuciosa de la terra, es creïn aquestes grans extensions de terra on hi hagin els mateixos homes agrupats en sindicats agrícoles, podent explotar-la d'una manera més beneficiosa per a l'economia catalana.

Hi ha, també, un altre punt del qual nosaltres hem de parlar. Es un punt en el qual en principi també estariem d'acord amb el Govern. És el que es refereix en voler anar a uniformar tots els contractes, a una nova forma, diríem, dels contractes d'arrendament, del pagament de l'arrendament en lloc dels diferents contractes que avui hi ha a Catalunya del pagament en espècies, uniformant-lo i convertint-lo, a ésser possible, així ens ho havia manifestat la Comissió a nosaltres, amb un pagament en metàl·lic. Nosaltres estariem d'acord amb això i donaríem l'aprovació nostra al Govern, si és que tot seguit ens poguéssim garantir que després d'aprovar-se aquesta Llei en vindria una altra complementària creant un crèdit agrícola.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Ja hi és.

El Sr. CASANELLES: Però que tingués els mitjans suficients perquè el Govern pogués amb tots aquests diners que, naturalment, sortiran d'aquestes terres avui d'aparceria, amb tots els diners que hi ha dintre del camp, se'ns poguéssim garantir que els pagesos tindran tots els mitjans possibles per a poder tenir aquells diners necessaris per a la compra d'adobs i tots els materials necessaris per a poder atendre bé l'agricultura catalana. Si poguéssim tenir aquesta garantia, seríem completament partidaris de crear aquesta fórmula, que creiem més justa, més humana; però si no hi haguessin aquests mitjans nosaltres de cap manera no podríem estar d'acord amb aquesta fórmula única, perquè ens trobaríem que aquests capitals que deia el senyor Abadal que se n'anirien del camp i que segurament s'emprarien en altres coses, en altres béns o finalitats dintre de la ciutat, creiem que no sortirien del camp sinó que quedarien en el mateix camp, però en lloc de treure'n un profit com fins ara, en treurien un profit usurari, i contra aquesta cosa hem d'ésser-ne completament contraris.

I, per acabar, hi ha un altre punt de vista que aquesta Minoria ha examinat, i és el que es refereix a les Junes arbitrals. En principi no estem d'acord amb aquest sistema. No hi estem d'acord, perquè de fet l'únic que veritablement aplica la Justícia dintre de les Junes arbitrals és el President. Allò que facin els altres elements que formen la Junta arbitral, els homes que deleguen els obrers i els homes que deleguen els patrons, generalment, i com s'ha vist en tots els altres Jurats mixtos, tenen sempre un criteri tancat, el criteri tancat que uns defensen la classe patronal i els altres la classe treballadora, no trobant-se gairebé cap cas en què no hagi d'ésser el President el que hagi, amb el seu vot, de donar la raó als uns o als altres. Però hem de dir que, a pesar de tot, les Junes arbitrals, tal com es creen en aquesta Llei, les trobem molt superiors a les Junes arbitrals que creava la Llei que abans regulava els contractes, la Llei de transacció que es va fer darrerament al Par-

lament. Els trobem millors, repeteixo, però per tenir nosaltres la plena certesa de què han de resultar millor i per poder-los donar la nostra confiança hem de salvar un extrem. Hem vist que per elegir el President es consigna que ha d'ésser per concurs o oposició; i hem de dir que a nosaltres la paraula «concurs» ens espanta molt. Volríem que es constituís un Cos tancat, un Cos integrat per homes que no estessin subjectes als va-i-vens de la política, perquè quan manessin els elements de dretes resultés que haguessin de donar la raó als propietaris, i quan manessin els elements d'esquerra aquells Presidents haguessin de donar la raó als parcers, perpetuant-se així una injustícia perquè existiria parcialitat. I nosaltres, per a evitar això, volem que es formi un Cos tancat que no tingui res a veure amb les fluctuacions de la política, un Cos format per homes imparcials i independents, disposats a fer justícia i aplicar d'una manera decidida i sense perjudicis les disposicions que es marquin dintre de la Llei. Si es fa d'aquesta manera, si el Govern presenta tot seguit, com a complement d'aquesta Llei, un Projecte que reguli en aquesta forma l'actuació d'aquests Presidents, nosaltres estarem completament d'acord amb les Juntres arbitrals. En cas contrari, preferiríem que en lloc d'intervenir, que en lloc d'actuar les Juntres arbitrals se n'encarreguessin els Tribunals de Justícia.

I per acabar, direm que nosaltres hem exposat aquest diferents punts de vista que la nostra Minoria creu justes en ordre a aquesta nova Llei de contractes de conreu; i declarem que aquesta Minoria presentarà esmenes per a col·laborar en el sentit del que nosaltres creguem que pot millorar aquest Projecte. Creiem que els elements de la Majoria sols veuran en les esmenes per nosaltres presentades, el nostre desig de franca col·laboració i, per tant, estaran disposats a acceptar tot el que de les mateixes sigui just; d'aquesta manera podrem fer i aprovar una Llei que resolgui i fixi d'una manera definitiva les relacions entre conreadors i propietaris.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. CEREZO: En contestar al senyor Casanelles, em permetré fer una contestació a unes manifestacions que ahir va fer el senyor Abadal relacionades amb la lentitud del treball de la Comissió. I per justificar que no ha existit lentitud en els treballs de la Comissió, n'hi hauria prou amb exposar les modificacions que la Comissió ha vingut introduint al Projecte en el curs de les seves reunions, la qual cosa demostra el volum del seu treball.

Deia ahir el senyor Abadal, i avui ho ha significat també el senyor Casanelles, que s'han estat sis mesos per estudiar aquest dictamen. I jo he de dir que és una cosa natural, que és lògic que la Comissió hagi estat aquest temps, i encara no hauria d'extranyar-li que hagués trigat més per a estudiar un dictamen que ha de canviar tan profundament la situació jurídica dels contractes de conreu, dintre dels principis que nosaltres adoptem. Però cal tenir en compte que al costat del temps que requereix l'estudi d'un Projecte de Llei d'aquesta naturalesa, hi han hagut entre els mateixos membres de la Comissió, i no certament per part nostra, per part dels membres de la Majoria,

circumstàncies que han dut a una lentitud, que volem admetre una mica excusada donada la temporada d'estiu. Alguns senyors, membres de la Comissió, representants de la Minoria de Lliga Catalana a la Comissió, han procurat que durant l'estiu no es celebressin reunions de la Comissió per a poder marxar a l'estranger.

El Sr. COMORERA: Això és una cura de salut.

El Sr. TRIES DE BES: Això és absolutament equivocat, va haver-hi unanimitat absoluta en l'acord, per part de tots els membres de la Comissió, senyor Cerezo, i va ésser sols el mes d'agost. S'ha de discutir de bona fe.

El Sr. CEREZO: Es va acordar en la Comissió que s'aniria estudiant article per article i procurariem harmonitzar-los tots conjuntament; també es va acordar en una reunió de la Comissió, que cada grup, cada Minoria, exposaria la seva manera de veure el dictamen per capítols, i aleshores amb aquest dictamen la Comissió actuaria, però la Comissió no va obtenir de cap grup cap dictamen ni es va formular a cap capítol, cap suggerència. I per això es va haver de canviar de procediment, es va haver de transformar, de modificar el règim de treball. I de la Majoria, que s'havia reunit diverses vegades, varen sortir dos dictamens; i d'aquí va venir la redacció del dictamen que ara s'està discutint, pel que s'ha volgut dir que el Govern ha plantejat més d'un Projecte, però el Govern ha fet un sol Projecte que és el que es va llegir al Parlament; i tan és així, que es va discutir a la Comissió a base del Projecte del Govern i els senyors de la Minoria de Lliga Catalana...

El Sr. CASANELLES: Seria l'últim dia. Nosaltres estàvem esperant que el senyor Coromines ens enviaria la seva minuta.

Això és una petició que havia formulat un membre de la Comissió, i el senyor Coromines va fer un esboç d'articulat que es va acoplar al dictamen de la Comissió.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No, l'esbós era damunt del Projecte del senyor Josep Companys.

El Sr. CEREZO: Tant és així, que es discutia a base del Projecte del Govern i del que havien formulat els membres de la majoria de la Comissió, que els representants de la Minoria de Lliga Catalana anotaven cada variació que feia referència al Projecte del Govern. I així es va treballar a la Comissió. El senyor Abadal va emprar el terme «forçat» en referir-se als treballs d'aquesta Comissió; però en realitat la Comissió va tenir uns dies de treball intensiu per a portar el dictamen a la Cambra. I portat el dictamen a la Cambra, no es pot dir que a la Comissió es fes cap manifestació respecte a què aquest dictamen respongués a un criteri tancat de la Majoria, perquè es va discutir dies i dies i totes les Minories, salvant cada una d'elles en alguns articles el seu criteri, varen manifestar que presentarien esmenes per a millorar el dictamen. I es va aprovar el dictamen, i la Minoria de Lliga Catalana va insistir en manifestar que es reservava presentar les esmenes que cregués necessàries. Però això no vol dir que existís un criteri tancat, que es volgués imposar un dictamen, sino que acceptàvem ja la possi-

bilitat de presentar i fins d'acceptar les esmenes que presentessin cada una de les Minories.

I dit això, anem a recollir algun dels punts a què ha fet referència el senyor Casanelles, perquè les manifestacions del senyor Abadal ja varen ésser ahir mateix contestades pel senyor Coromines, i jo no he d'afegir res al que digué el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El senyor Casanelles ha dit que la seva Minoria presentarà esmenes per a cooperar a l'obra de la Comissió; i a nosaltres ens plau molt que així sigui i li assegurem que trobarà en nosaltres molt bona disposició per a la discussió i fins acceptació d'aquestes esmenes en el que sigui de justícia al nostre criteri. Recordi's que en fer-se la presentació del Projecte es varen fer aquestes mateixes manifestacions i també va dir el senyor Coromines que no era criteri tancat el que sostenia, sinó que en la discussió dels diferents capítols acceptava que algun d'aquests pogués ésser objecte de modificacions.

El senyor Casanelles ha fet una observació en ordre a la petita propietat i ha comentat el fet que s'assenyali un topant, que s'assenyali una quantitat que es fixa en 60,000 pessetes. Respecte aquest extrem, es diu que es poden derivar conseqüències: la de què la propietat encara es redueixi més. Però hem de dir que nosaltres tampoc no hem fet qüestió de què forçosament hagi d'ésser aquest el límit. El que no volem és que puguin existir propietaris que, tenint assalariats de la terra, es converteixin en explotadors d'aquells assalariats, i creiem que ha d'existir un topant. Cal tenir en compte que s'admet el dret d'adquisició, i si s'admet el dret d'adquisició, forçosament a aquest dret se li ha d'assenyalar un topant. I si l'hem d'assenyalar a la quantitat màxima de què pot fer ús un arrendatari, hem de cercar-lo per a aquella propietat que hagi d'ésser conreada per un arrendatari. Ell argumentava que això podia no fer possible la socialització de la terra i semblava que volia dir que nosaltres anàvem en contra d'aquest principi. Jo crec que en aquestes manifestacions no pot estar en el cert, perquè en la Llei no parlem de la socialització de la terra ni privem que hi hagi les organitzacions de caràcter sindical, mutualista i cooperatista que puguin tendir a aquest principi de socialització de la terra. Solament nosaltres hem limitat una quantitat de terra a treballar per tal d'evitar l'assalariat.

S'ha indicat també que el pagament pot ésser fet en efectiu i que es vagi reduint el pagament en espècies, i deia que estaria conforme si hi hagués una Caixa de Crèdit rural que facilités aquests crèdits i si hi hagués la deguda garantia. Hi ha una llei del Parlament de Catalunya, feta per nosaltres, en la qual es va a aquesta finalitat, que avui pot tenir una vida migrada, però que nosaltres hem de procurar que tingui el capital suficient per a poder atendre totes les necessitats del crèdit agrícola.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: No en sortirà la V. S.

El Sr. CEREZO: Quan es fa una organització, és natural que han de cercar-se els cabals necessaris.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Abans, abans. D'on els treureu? Del traspàs de serveis?

El Sr. CEREZO: Al final ha parlat de la Junta arbitral, no per oposar-s'hi, sinó per creure que el President ha d'ésser sempre l'àrbitre de les qüestions que es plantegin, però li sembla bé a ell si es cerca un mitjà perquè aquest President tingui totes les garanties. Nosaltres estariem satisfets si vingués una esmena que facilités aquest mitjà.

Com a conclusió ha dit que presentarà algunes esmenes. Doncs bé, amb tot gust la Comissió les estudiarà i procurarem millorar la Llei en tot allò que sigui factible d'un millorament.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA: Senyors Diputats: Jo lamento que aquest Parlament hagi hagut de legislar sobre el problema de la terra en unes circumstàncies d'ambient exterior que no són les més adients perquè les seves resolucions puguin caure damunt d'un terreny preparat per a tenir una bona acceptació. Si hi havia, si hi ha — perquè crec que hi és — un munt de coses que s'han de corregir en aquestes relacions vàries que dona la vida del camp en relació a la seva explotació, era natural que se seguís un procediment diferent al que s'ha seguit, era natural que s'anés a crear una legislació que corregís les deficiències i les injustícies i que després es determinés la manera com aquesta legislació s'havia d'aplicar; llavors s'hauria salvat i s'hauria conservat el respecte a la Llei que no hem conservat, perquè el que ens ha passat és que en lloc d'anar directament a l'estudi de les deficiències que tenia el sistema d'explotació de la terra i a crear una Llei que les corregís, hem anat a produir estats de fet que es posessin fora dels límits de la Llei existent, que creessin una situació de pertorbació i hem volgut fer després una Llei expressa per aquestes situacions de pertorbació, ensenyant que hi havia prou amb posar-se fora de la Llei perquè fos la Llei la que s'hagués d'adaptar a les circumstàncies creades pels que es situaven fora d'ella. Hem vist després que aquesta Llei no ha estat complida estrictament, i per si això no era prou, per afegir-hi encara més violència a l'atmosfera que aquestes situacions creaven, hem portat — jo no sé si serà casualitat o no serà casualitat — la discussió del Projecte definitiu, del Dictamen de la Comissió sobre el Projecte que intenta resoldre tots aquests problemes de la terra, en el moment d'un període electoral, en les vigílies d'unes eleccions, i per si no fos prou encara, comencem la seva discussió altra vegada en iniciar-se un altre període electoral. Jo lamento que això hagi estat així, perquè jo sóc dels que desitjaven que la Llei vingués a la Cambra en moments serens, volguent posar en acció uns principis i unes solucions a les quals jo no els puc negar la seva importància. I si jo trobo que aquesta Llei no arriba a poder posar en acció aquests principis i a aplicar aquestes solucions d'una manera propícia perquè l'obra que amb ella es realitzi sigui duradora i sigui eficaç, és — jo ho he de sospitar — degut a què damunt la redacció d'aquesta Llei han pesat més totes aquelles causes pertorbadores que no pas el que hauria resultat d'un estudi serè,

fred i raonat dels problemes que aquí hem de discutir.

Tendeix aquesta Llei a una cosa lloable i que tots hem de perseguir, tendeix aquesta Llei a vincular el pagès a la terra, donant-li seguretats i garanties per a la continuïtat de la seva funció i acabar donant-li un accés a la propietat perquè pugui arribar a la formació del patrimoni familiar, d'aquest patrimoni familiar que jo desitjaria, no solament per al conreador de la terra, sinó també per a tots els homes de totes les professions.

Si en els altres camps del món s'han seguit uns camins que fan gairebé insuperable o al menys enormement difícil de superar les dificultats que s'oposen a la creació d'aquest patrimoni familiar, a la terra encara hi som a temps, i per tant, tot el que tendeixi a crear-ho jo ho he d'acceptar. Però no podem anar a obtenir un resultat, no tenim dret a anar a cercar un resultat que no tingui una garantia de persistència, que no tingui unes garanties d'eficàcia, que no resulti adient als propòsits. No podem anar tampoc a cercar un resultat que no respongui al mateix temps que a una finalitat concreta, a un interès general, i jo dic que si aquesta tendència s'ha de fer efectiva d'una manera que d'ella es dedueixi o bé en resulti una desvalorització de l'economia i que d'ella en resulti una injustícia, nosaltres farem una obra efímera i que no podrà subsistir, perquè damunt de la injustícia no arriba a subsistir res.

Si nosaltres, ara, anem a fer una reforma, és perquè creiem que en l'estat que hem trobat hi havia alguna injustícia. Si aquest estat hagués estat perfecte, nosaltres no l'hauríem anat a reformar. Si nosaltres el volem substituir, hem de tenir, almenys, la certesa de fer-ho amb una cosa que dintre de les possibilitats humanes tingui aquesta garantia de subsistència. I jo entenc que, en molts aspectes, tal com el Projecte de Llei que estem discutint — reformat pel dictamen de la majoria de la Comissió — intenta resoldre aquests problemes, no hi ha aquestes garanties de subsistència, perquè hi ha un perill per a l'economia, perquè hi ha un perill per a la justícia.

Jo em faig càrrec que estem en una discussió de totalitat, i no he d'anar a enumerar, detallat per detallat, totes aquelles coses que a mi em semblen rebutjables del Projecte; jo he de dir aquells temes generals o aquells temes principals en què jo hi veig les falles més fonamentals d'aquest Projecte.

Jo crec que l'element més important d'aquest Projecte és el dret mitjançant el qual es vol donar al conreador accés a la propietat de la terra que conrea. Aquest dret se li ha de poder donar sense perjudicar el dret dels altres, i se li ha de poder donar sense perjudicar el valor total de l'economia, que interessa, no solament a ell, no solament al propietari, sinó que ens interessa a tots, en general. I jo trobo el primer defecte, de la forma en què vol realitzar això aquest Projecte, en la manera com es valora aquest preu de la terra. Aquest preu de la terra és posat en el Projecte en funció d'una altra cosa, que és el que es nomena el «preu just d'arrendament», i aquest preu just d'arrendament es vol obtenir, segons aquest dictamen, per uns procediments que no ofereixen cap garantia

a ningú, per uns procediments d'una aplicació molt aleatòria. Es donen dos procediments. Segons el primer, allà on hi hagi hagut l'amillament, serà l'amillament el que haurà de servir per a establir el preu just de la terra.

El Sr. BRU : El Cadastre.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA : I si no n'hi ha?

El Sr. BRU : On n'hi hagi.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA : Llavors, té raó el senyor Romeva. (*Rumors d'aprovació en la Minoria de Lliga Catalana.*)

(*Ocupa la presidència el Vice-president primer, senyor Serra i Húnter.*)

El Sr. ROMEVA : Allà on existeix, és una cosa; i quan existeix, és una cosa molt defec- tuosa.

Hi ha l'altre sistema, que és el que s'hauria d'aplicar, si aquest dictamen triomfés, a tot arreu. Es el sistema que es basa en una evaluació de la producció. Però a Catalunya tenim una diversitat tan gran de producció i de formes de conreu i maneres de tractes, que jo veig molt difícil que aquesta evaluació es pugui fer bé i d'una manera justa. Veig difícil que es pugui fer bé, perquè si jo em poso en el cas d'un arrendament, preguntaré : quin és el que ha de servir de testimoni per a dir el que la terra ha rendit durant un cert període d'anys? Ha d'ésser el mateix que té l'interès que aquest rendiment, a l'hora de servir de tipus per a una evaluació, sigui el més baix. Si hi ha una aparceria, jo pregunto una altra cosa : és sempre, en els contractes d'aparceria, tota la producció real de la terra la que es parteix? Hi ha, sempre, ordinàriament, una part de producció que no s'evalua, però allò és producció real de la terra. Com ho contarem? Hi ha, per altra banda, en la producció agrícola, una part de fruits que no s'evalua, mercantilment, perquè es consumeix pel propi conreador. Tot plegat, com s'evalua això? Ja sé que em direu : «Anant a una Comissió arbitral». Ja en parlarem, també, d'aquestes Comissions arbitral; però jo us dic una cosa, i és que aquest sistema no ofereix garantia a ningú : és un sistema molt difícil d'aplicar, en justícia; és un sistema que invita, d'una manera massa concluent, a anar a rebaixar les xifres i que, en la major part dels casos, en moltíssims casos, serà de molt difícil comprovació.

El Sr. BRU : Digueu el vostre, de sistema.

El Sr. ROMEVA : Hi ha altres sistemes, que s'han aplicat en altres països; però jo, ara, no he d'anar, naturalment, a donar-los ací, perquè, aleshores, en lloc d'una discussió de totalitat, aniríem a avençar allò que pot ésser objecte de les esmenes o objecte de la discussió de l'articulat. Però passa una altra cosa, i és que, sobre aquest estímul a rebaixar aquesta valoració, s'hi afegeix un altre estímul, que és el que aquesta evaluació ha de servir, el dia de demà, per a establir el preu de la terra, en el moment que el conreador en fa l'adquisició. I aquesta és una altra cosa defec- tuosa i una altra cosa que invita a la injustícia. I, per a afegir-hi més, obtenim aquest preu d'ad- quisició mitjançant una capitalització de tipus alt. Aleshores, damunt del propietari actual, no pesa, per efecte d'aquestes disposicions — si les

aprovem — l'amenaça de què la terra li sigui expropiada per un preu just, sinó que pesen dues amenaces: la de què la terra li sigui expropiada, pràcticament, amb una part d'expropiació sense indemnització — que això és el que representa la rebaixa que es produirà en el seu valor —, i de què la terra li perdi immediatament el seu valor, perquè aquell que es trobi en la necessitat, aquell que es trobi en situació d'haver d'alienar-la per a satisfer les seves necessitats, es trobarà que ningú no li voldrà comprar i es trobarà que la terra, automàticament, ha perdut el seu valor. I això és una cosa que li interessa, no solament a ell, sinó que ens interessa a tots, perquè això és allò que forma part de la nostra riquesa.

(*Entra el senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social.*)

Però hi ha un altre aspecte, que és el de la limitació de la propietat i de l'adquisició; és a dir, la limitació del que es pot apartar el propietari i del que pot adquirir el conreador. La Llei ha volgut fixar una màxima, una màxima difícil de fixar, perquè aquí passa, com en totes les coses d'aquesta Llei, que volem donar unes normes molt iguals per unes fets molt diversos i per unes circumstàncies molt distintes. Aquesta xifra que es posa ací, és difícil de saber fins a quin punt pot respondre a un criteri de justícia i fins a quin punt es pot adaptar a la finalitat d'aquesta Llei; perquè segons com es faci la valoració de les terres, aquesta xifra pot ésser suficient o pot ésser insuficient, i, segons com siguin les terres, aquesta xifra pot ésser suficient o pot ésser insuficient.

Però hi ha un aspecte, a part de la qüestió de la xifra, en el que regula l'apartament que pot fer el propietari, que condiciona aquest apartament a què el propietari conreï ell per ell mateix i per la seva família aquesta terra. És una mesura, ja ho comprenc perfectament, que va contra l'absentisme, que va contra el propietari que no viu a la terra i que no col·labora en la terra, però amb això també no podem tenir un criteri massa tancat, perquè l'absentisme és de moltes maneres, i no tots els tipus d'absentisme són una cosa que es pugui castigar en la forma que castiguem aquí. Hi ha, per exemple, el cas del cabaler que s'ha trobat que a la casa hi havia un hereu, que aquell hereu era pagès i que ell s'ha hagut de guanyar la vida, aprendre un ofici, i quan ja ha après un ofici, segueix una professió, i quan ja l'exerceix, llavors es mor l'hereu i ell entra en possessió d'aquest bé. No és un absentisme voluntari el d'aquest home, aquest home pot realitzar una missió útil a la societat mitjançant les seves activitats i pot afiançar, pot ajudar aquesta missió que exerceix mitjançant els fruits que li dona aquella propietat que ha adquirit. ¿Per què l'hem de tractar, aquest, com un absentisme? ¿Per què li hem de privar de gaudir de la seva propietat, segons una fórmula d'aquesta mateixa Llei, que no la concedeix al propietari, la concedeix al conreador? Perquè trobem en aquesta mateixa Llei que quan parla de la prohibició de subarrendar n'exceptua el cas en què l'arrendador aporti a l'explotació de la finca el seu treball, diu, o bé una cinquena part del capital d'explotació. ¿Per què no podem admetre nosaltres que el propietari pugui aportar aquesta part que la Llei concedeix sempre al arrendatari i aportar aquesta cinquena part del capital d'explotació que la mateixa Llei reconeix com a suficient per a justifi-

ficar que l'arrendatari subarrendi allò que té arrendat?

Però hi ha encara un altre aspecte que ja gairebé no gosaria retreure, perquè fins ara n'han parlat tots els que han fet ús de la paraula en aquest debat de totalitat, i és la minimització a què ens exposem a produir en la propietat mitjançant aquest sistema. Parlem de les propietats de 60,000 pessetes, però en realitat no tenim la seguretat que mitjançant l'aplicació d'aquest Projecte s'arribi a formar aquest patrimoni. Alguns es podran formar en el moment. Els altres, o els mateixos, al cap d'uns quants anys quedaran dividits. La Llei dona en realitat la pauta perquè a allò que es vagi sigui a una mena d'estabilització del *stato quo* en la distribució actual que té la terra, sigui en propietat, sigui en arrendament, i en molts llocs es trobarà que allò que el conreador podria adquirir sense invadir els drets d'altres conreadors, no arribarà ni de molt a aquest màxim que assenyala la Llei. Aleshores caurem en el minifundisme. No vull repetir els arguments que s'han emprat, però deixa encara un altre aspecte d'aquesta Llei que no veig tampoc com es resol. Hi han condicions que aquí no són previstes. En tots els pobles hi ha gent que viu en una condició mixta d'industrial, d'home d'ofici i de conreador. Es el botiguer, és l'home d'ofici que té un tros de terra i que moltes vegades aplica aquest tros de terra, no pas a l'explotació agrícola d'un tipus comercial ni professional, sinó a tenir una facilitat per a consumir els seus productes a casa. ¿Com considereu aquest home? El considereu també conreador? ¿Li donareu el dret de quedar-se la terra? Moltes vegades us trobareu que aquest conreador és un home que té una potencialitat econòmica molt més forta que no pas el propietari al qual ell se li queda la terra.

Però hi ha també un altre aspecte en la Llei, que és aquesta tendència d'unificar els contractes; jo crec que es poden respectar i es poden salvaguardar els drets del conreador sense anar a aquesta tendència d'unificació dels contractes. Em direu que la Llei no va a unificar els contractes, que respecta segons quins contractes, però hi ha, per exemple, en el cas del contracte de parceria, un article que el fa completament nul, un article que dona al parcer el dret de denunciar el contracte en qualsevol moment i convertir-lo en contracte d'arrendament. A mi em sembla que això és una cosa excessiva. El contracte de parceria pot haver degenerat en alguns moments, en alguns llocs, en alguns indrets. Allà on el contracte de parceria no és res més que un contracte d'arrendament que es paga en espècies, potser jo els diré que vosaltres teniu raó; però allà on el contracte de parceria suposa una col·laboració del propietari i és un instrument més per a fixar el propietari a la terra i per evitar l'absentisme, allà on el contracte de parceria suposa unes col·laboracions que ajudin també a millorar la terra i a facilitar el treball al conreador, allà no veig per què la Llei ha de donar aquestes facilitats que pràcticament portaran a què no es facin ja més contractes de parceria. A mi, sobre això, m'agradaria conèixer l'opinió del doctor Carreres, que em sembla que en aquestes coses està molt més ben informat que jo.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Demano per parlar.

El Sr. ROMEVA: Però hem parlat de les Juntes arbitral, i jo també m'he de trobar en aquest moment coincidint amb les manifestacions que ha fet el senyor Casanelles respecte de les

Juntes arbitrals. Tal com les Juntes arbitrals vénen en aquest Projecte, el vot diriment que té el president, és una cosa que està al servei d'aquella tendència política que governi en cada moment. Cal donar, si es vol que aquests problemes els resolguin les Juntes arbitrals, una garantia superior a aquesta, cal en tot cas que el cos de funcionaris lletrats sigui un cos on la gent hi entri per un sistema de designació que no tingui res a veure amb les designacions directes o mediatitzades que tenen el seu origen en aquells que tenen en les seves mans el poder a cada moment. Però jo encara no veuria en això prou garantia perquè aquestes Juntes arbitrals exercissin les seves funcions amb tota imparcialitat, perquè és molta cosa per un home sol aquest vot diriment que se li otorga perquè poguem estar segurs que en tot moment serà una cosa que no es torcerà ni a un cantó ni a un altre per les pressions d'un interès qualsevol. Seria una cosa més equilibrada que aquestes funcionaris lletrats dels Tribunals arbitrals no fossin un, sinó tres, llavors seria molt més difícil que tots tres es deixessin anar a una banda o altre, per pressions, per soborn o pel que fos. Em direu que això és anar a crear una burocràcia una mica densa, però potser es podria resoldre el problema fent que els lletrats que formessin part d'aquests Tribunals tinguessin una jurisdicció ampla, la qual cosa permetria que fossin menys i que a cada comarca o divisió que s'estableixi se'ls unissin per a judicar aquells representants dels conreadors i dels propietaris que són els que han d'aportar l'element informatiu propi de la realitat sobre la qual han d'informar.

Hi han altres detallets que potser tenen un valor, més pel que signifiquen que pel que representen; coses que vénen a indicar que en aquesta Llei hi ha un esperit hostil per a una classe, que fan pesar d'una manera desigual les responsabilitats, les avantatges, les seguretats que es cerquen. Jo ara no les vull retreure i només diré una cosa, i és que en conjunt hi ha en aquest dictamen massa desig d'uniformar. Catalunya és una cosa massa complexa perquè a les seves realitats s'hi pugui aplicar aquesta uniformitat. No és que a mi em facin por les limitacions en segons quins drets; no, a mi el que em fa por són aquelles limitacions que es volen aplicar d'una manera uniforme sobre coses diverses, com em fan por també aquells brodat i aquells festonets que l'entusiasme artístic del limitador el porta o l'inclina a dibuixar sobre la línia general i sobria de la limitació necessària. Per això, com que és molt possible que en tot el que respecta a la discussió d'aquesta Llei no pugui prestar una adhesió total a les posicions que adoptin les diverses fraccions d'aquesta Cambra, he de dir ara, per a evitar-me d'anar repetint explicacions de vots, que jo sumaré el meu vot o el denegaré a tots aquells articles de la Llei i a totes aquelles esmenes i correccions de la Llei que a mi em sembli que vagin a favor o que vagin en contra d'una correcció suficient perquè aquesta Llei que conté uns principis bons i acceptables, arribi a tenir també una realitat duradora i que també sigui acceptable i beneficiosa, no solament per al conreador i per al propietari, sinó per a l'interès general de tot Catalunya,

que és l'interès que nosaltres estem obligats a defensar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Carreres i Artau.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Seryors Diputats: Potser semblarà una mica temerari parlar per al·lusions aprofitant-me del dret que com a individu de la Comissió m'escau, i per a venir a consumir, no diré un altre torn, però sí a fer noves observacions després de les valiosíssimes aportacions crítiques fetes amb motiu d'aquest interessantíssim i vital debat. Jo em proposo mostrar a la vostra consideració, que el Projecte que ara discutim significa la mort de la vida pagesa i l'estroncament.

El Sr. COMORERA: No tant tràgic.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Jo, com que no tinc els fanatismes de la doctrina socialista...

El Sr. COMORERA: Però teniu els de la contrària.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Ja en parlarem en el decurs de la disertació. La V. S. ha fet una mica de diablet de Descartes. (*Rialles.*)

Dic que em proposo mostrar que aquest Projecte, que no significa un progrés, malgrat que sigui una abreviatura material, no lògica, dels Projectes anteriors, aquest Projecte mata absolutament la vida pagesa i estronca la nostra vida jurídica. Però em proposo també interpellar directament el Govern i especialment el senyor Conseller de Justícia, perquè, al meu entendre, aquest Projecte ni és de la Comissió, sinó d'un grup molt respectable d'individus de la Comissió, ni és del Govern, perquè el senyor Coromines no sap el que va passar després de la seva intervenció en la Comissió, ni tampoc no és de la Majoria. (*Rialles.*)

El Sr. COMORERA: Doncs, de qui és?

El Sr. CARRERES I ARTAU: El senyor Coromines ahir ens deia, amb gran aplom, que aquest Projecte el Govern se'l venia a fer seu, si no ho vaig entendre malament, per quant significa una abreviatura respecte del Projecte anterior, i es prestava a què fos il·lustrat, millorat, mitjançant una sèrie d'esmenes. Senyor Coromines: El Projecte aquest té un primer defecte gravíssim, que la V. S. ahir ens va voler escamotejar — si la paraula no és prou parlamentària la substituiré.

El Sr. BRU: Ningú no se'n ha adonat.

El Sr. CARRERES I ARTAU: La il·lusió dels autors d'aquest Projecte és anar a parar a un contracte únic, a un contracte d'arrendament, contracte únic a base d'una terra de conreu, amb un preu d'arrendament, revisió possible d'aquest arrendament, duració, termini fixat, i poques línies més. Aquesta és la il·lusió, la màxima il·lusió dels autors del Projecte. La V. S. ens deia ahir que en aquest Projecte hi cabien diversos tipus de contracte, i que tota aquella gama de l'espontaneïtat jurídica que ahir, amb la seva profunda eloqüència, el senyor Abadal demostrava que quedava estroncada, el senyor Conseller de Justícia ens assegurava que no, i que amb els contractes tipus que formularan les Comissions arbitrals o les Juntes arbitrals, tota aquesta varietat jurídica de l'espontaneïtat vital de Catalunya, quedarà assegurada. No, senyor Coromines. Primerament he d'advertir-li que en tot el Projecte no hi ha més que un tipus de contracte. Es mencionen, certament, arrendaments, es menciona la rabassa

morta, hi ha un capítol redactat precisament per la V. S....

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No, ja he dit que no!

El Sr. CARRERES I ARTAU: No? Doncs es varen rebre unes quartilles de la V. S.

El Sr. BRU: També n'hi havien unes de meves.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Deixem-ho; ja en parlarem. Hi ha un capítol dedicat a la parceria, decapitat per una esmena, que és com inutilitzar-lo totalment. De tots aquests tres tipus de contracte, en realitat no hi ha més que el tipus d'arrendament. La rabassa morta està regulada, no perquè visqui més, sinó que és un veritable llit d'agonia el dedicat a la rabassa morta. Després de promulgada aquesta Llei, la rabassa morta no tornarà a reviuire mai més a Catalunya. (*Rialles.*)

El Sr. COMORERA: Quedarà ben morta. (*Segueixen les rialles.*)

El Sr. CARRERES I ARTAU: Respecte a la parceria, hi ha un article que diu que en qualsevol moment el conreador podrà demanar la seva transformació en arrendament. Vegi, per tant, el senyor Conseller de Justícia i Dret, com tota aquella illusió que s'havia forjat de què aquestes Comissions arbitrals formulesin una pila de contractes tipus, queda reduïda al no res.

(*Entra el senyor Conseller Primer.*)

Però és que encara hi ha una altra cosa, senyor Coromines, senyor Conseller de Justícia; és que una Comissió arbitral, i sobre tot una Junta constituïda per elements contraposats en funcions d'una certa barreja, funcions judicials i també funcions legislatives, que és un dels punts més defectuosos del Projecte, una Comissió d'aquesta mena, no és la més apta per recollir les formes jurídiques de cada comarca. Aquesta tasca no correspon a aquestes Comissions arbitrals; és una tasca que escau a altres entitats, per exemple aquella Comissió d'Investigació Jurídica; solament entitats que no estiguin preocupades pel xoc judicial, solament entitats que viuen en una atmosfera completament imparcial, poden recollir els costums jurídics de cada comarca i expressar, per tant, autènticament la fesomia dels contractes.

He dit que aquest Projecte és la mort de la vida rural, de la vida pagesa de Catalunya. És que la vida pagesa de Catalunya — tots hi hem estat d'acord aquí — ofereix una gama de matisos que no caben en un contracte d'arrendament. Si jo hagués d'expressar aquí el que podríem dir-ne el *summum* de l'evolució jurídica agrària de Catalunya, la creació típica d'aquesta evolució jurídica agrària de Catalunya, la xifreria en la masia catalana. La masia és un producte secular. La masia és quelcom nostre; és fruit d'una llarguíssima tradició, és l'expressió del nostre caràcter. Per això és quelcom típic, no solament a Catalunya, sinó dintre d'Espanya. Compareu la masia amb la planúria castellana, solament interceptada per grans vilatges, però amb solucions grandíssimes de continuïtat. La masia no és comparable, tampoc, amb el «cortijo» andalús, que és un centre d'assalariats i de gent que no tenen amb la terra altre contacte sinó que posar-hi llur suor i no llur amor. Doncs bé, la masia és quelcom complex. És una institució no solament material, sinó mo-

ral, econòmica i jurídica. És una petita civilització, una petita arca de la civilització a Catalunya. No fa gaires mesos, un patrici il·lustre de Catalunya, el senyor Rafael Patxot, que té creada una institució especialment dedicada a l'estudi de la masia catalana, va fer a Barcelona, en una de les entitats de Barcelona, una exposició, i allà hauríeu vist tot el procés de la masia catalana, en tots els seus matisos, amb totes les seves gràdacions, amb totes les seves característiques, segons les comarques; i, començant des de l'arquitectura fins a la reproducció de persones i de la vida íntima de la masia, allà hauríeu vist tota una petita civilització, símbol d'una civilització més gran de tot un poble. Doncs bé, quan una institució com aquesta s'ha produït amb una tal complexitat, ha de tenir una fórmula jurídica que no pot ésser simple, sinó que necessàriament ha d'ésser complexa. La impressió jurídica de la institució de la masia la trobem en un contracte típic: el contracte de masoveria. Aquest contracte, ni pel nom, està regulat en aquesta Llei.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: En l'article 5.º

El Sr. CARRERES I ARTAU: Article 5.º? Anem a l'article 5.º Perfectament, senyor Coromines, a això anava. L'article 5.º, precisament, juntament amb el 6.º, és l'encarregat de destruir el contracte de masoveria. Ja veu si el Projecte regula el contracte de masoveria. Parlem-ne, d'aquest contracte. La masoveria tampoc no és una institució uniforme a Catalunya. Jo no em considero capacitat aquí per a presentar una classificació des del punt de vista jurídic i econòmic de la masia catalana, però les meves aficions i la meua una mica limitada experiència en aquesta matèria, em diuen clarament que hi han tres tipus.

El Sr. FONTBERNAT: Digui les seves propietats, senyor Carreres.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: I per què no?

El Sr. CARRERES I ARTAU: Per què no? Parlo en aquesta forma, i potser amb una mica de coneixement de causa, perquè sàpiga el senyor Fontbernat que cada mes o cada mes i mig passo comptes amb els meus masovers, sense que hagi tingut mai una renyina, i és aquest coneixement directe, immediat, de l'afer, que em permet parlar de la manera que parlo.

El Sr. FONTBERNAT: Sí, sí; és el que deia.

El Sr. VALLS I TABERNER: I molts d'aquesta Majoria en tenen també de masovers, fins els socialistes i tot.

El Sr. CARRERES I ARTAU: I si passo comptes amb els meus masovers, és per poder donar el pa a la família, que és una manera tan honrada com cobrar dietes i altres coses.

El Sr. TRIES DE BES: L'honorable senyor President els passa cada any; un subarrendament, i és l'honorable senyor President. (*Rumors.*)

El Sr. CARRERES I ARTAU: Senyor President, m'acullo a l'empar paternal de la Presidència perquè, encara que no m'han de fer recular del pla que estic disposat a desenrotllar, sigui l'hora que si-

gui, amb la benevolença de la Presidència, de totes maneres fan fer un esforç mental que, encara que les meves forces no crec que em manquin, sempre causa una mica de pertorbació, i, en definitiva, la perjudicada ha d'ésser la Cambra, perquè el que podria dir en un temps relativament breu, m'obligaran a dir-ho amb episodis i incidents. No és un retret ni una censura que faig als companys que tenen la bondat d'escoltar-me, però els agrairia que em deixessin explicar...

El Sr. CEREZO: Que en prengui nota el senyor Valls i Taberner.

El Sr. CARRERES I ARTAU: ...amb tota la senzillesa, però amb el mètode que procuro posar en les meves coses.

Jo dic que dintre d'aquest límit de les meves aficions i de la meva experiència, hi han tres tipus d'exploració rural, a base de la masia, que es tradueixen en tres tipus de contractes de masoveria, que són, a la meua manera de veure: El de la masoveria que podríem dir-ne a base de la parcel·la i del conreu, com, per exemple, la masoveria de Vic, en la qual el conreador, a base precisament d'aquesta parcel·la, deixant de banda la part de bestiar i de ramaderia, obté els guanys principalment del conreu de la terra. Jo no sé si em creureu, però és un fet que els masovers de la Plana de Vic potser són els que més ràpidament saben acumular els guanys, saben fer-se rics, per dir-ho així, i jo us podria citar molts casos de què, quan està en venda una finca, són els masovers els primers obtants, i gairebé sempre van a parar a aquestes masoveries, que valen alguns milers de *duros*, a mans dels masovers. Hi ha un altre tipus de masoveria, que és la que jo anomenaria de muntanya, la masoveria de les comarques de Campredó, la masoveria de les comarques del Montseny i de les seves estribacions. Així com en la primera masoveria hi ha sempre masovers, i no es pot dir que el contracte obri les portes de bat a bat a la gent, en canvi, amb aquesta masoveria de muntanya, passa un cas una mica singular. En aquesta masoveria el masover hi entra pobre i sol sortir-ne ric, i, quan ho és, aleshores s'opera un fenomen molt curiós; aleshores va a la terra baixa i compra terres i es fa una masoveria petita, etc. Dic això perquè s'ha investit aquí, amb uns termes potser una mica lleugers, una mica incongruents, la qüestió del capitalisme de la terra, i jo us diré que en aquestes masoveries de muntanya si no hi hagués un propietari capitalista, un propietari que comença per posar el bestiar al masover i a mesura que el masover fa guanys el propietari troba la manera de rescabalar-se amb aquests guanys, aquestes masies quedarien desertes, i amb això quedaria inexplorada una part importantíssima de la riquesa de Catalunya, aquella part d'aquelles comarques on la vida és quelcom més difícil i molesta. I encara hi ha un altre tipus, un tercer tipus de masia: el de la masia pobre. Jo citaria, com a centre de masies pobres, les masies de les Gavarres, les masies de tota aquesta comarca fins les d'una part de La Selva. Allà es pot dir que el masover és sols una espècie de guarda-bosc i la casa la té gairebé de franc, però a canvi d'aquesta, precisament, ha de fer de guarda-bosc, se li imposa una certa obligació. I jo tinc interès en remarcar això perquè aquí s'ha estat parlant del feudalisme de la terra, i és precis que se sàpiga el què hi ha de veritat en les coses que es diuen; que se sàpiga el què hi ha de

veritat en aquest feudalisme de la terra, que ha vingut a esmotxar aquesta Llei tan apriorista i tan inconsiderada; doncs aquests masovers de les Gavarres que vivien, i dic «vivien» perquè dissortadament el foc i altres elements han destruït aquelles magnífiques suredes, la missió d'aquests masovers era guardar la sureda; i per això una de les obligacions que se li imposaven quan venia el moment de pelar el suro, era fer una sèrie de jornals i tragar el suro, i amb la carreta o amb cavalleries, o com fos, portar-la des del bosc fins a la casa. I és convenient que se sàpiga això perquè ningú no s'atreveixi a dir que això són prestacions feudals, prestacions feudals que perquè s'han cregut que ho eren ha vingut un article dissortat, com aquest a què es referia el senyor Conseller de Justícia i Dret, a destruir aquestes modalitats de la masia. Així, per exemple, en l'art. 5.^è es diu que en els contractes de masoveria, els masovers no estan obligats a pagar als propietaris el lloguer de la casa ni d'altres dependències que utilitzi. I per què no? Si tot, en la masia, està calculat en peses i mesures. Hi han les parets, i es paga un tant per paret; hi ha l'arranjament de camins, i el propietari ha d'imposar aquesta obligació, perquè si no la imposés, s'ha de reconèixer que el pagès és quelcom negligent, si; al pagès, de vegades, se li ha d'imposar, no diré la civilització...

El Sr. FRONJOSA: Fort, fort!

El Sr. FONTBERNAT: El senyor Carreres és molt bo!

El Sr. CARRERES I ARTAU: ...però sí la conservació de les coses. El pagès, amb la carreta passa per qualsevol banda i és negligent en la conservació dels camins, camins que aprofiten el mateix al masover que al propietari per transport de les mercaderies i és natural que el propietari es preocupi de què aquests camins estiguin ben cuidats. ¿Què hi ha de feudal en això? No teoritzem a priori, profunditzem en la totalitat i veurem com aquestes modalitats de la masia vénen per quelcom imposades.

Jo no vull entrar en altres detalls, com barreja de pecuari i conreu, perquè les parades al bosc, tot això moltes vegades està subordinat a la cria i cria de bestiar.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Però què té que veure això amb l'art. 5.^è?

El Sr. CARRERES I ARTAU: ¿Com que no? Si tot el que dic està relacionat amb el que diu aquest article.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No, senyor.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Sí, perquè es diu que en el contracte de masoveria el masover no està obligat a pagar al propietari el lloguer de les cases que utilitzi.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: I per què es deixa els paràgrafs següents, el segon i el tercer?

El Sr. CARRERES I ARTAU: I es diu també que no es podran fixar en els contractes de masoveries pagaments ni obligacions per adjutori, ni jornals especials de més a més, ni lliurament d'espècies que no siguin a compte del preu contractat. De manera que tot aquest contracte complex de masoveria que comporta el pagament en espècies, el pagament de les parets de l'edifici, la

prohibició de vendre les participacions, tot això queda desconegut i fins impedit en aquest Projecte.

I anem a un altre aspecte molt interessant, que és el de l'aparceria, la situació legal de l'aparceria. Hem convingut que si tots, i, si no he llegit malament, inclús el senyor President de la Comissió, que a Catalunya el fet de l'aparceria és molt general: ho és a les comarques de Lleida, a la Plana de Vic — a la Plana de Vic es pot dir que és la forma gairebé única —, ho és en moltes comarques de l'Empordà i ho és a les comarques del Montseny i les seves estribacions. Doncs bé, aquesta forma d'aparceria a la comarca de Vic, per exemple, avançant-se a les prescripcions d'aquesta Llei ha estat ja revisada i ho ha estat per una reunió mixta d'aparcers i propietaris que s'ha celebrat en la Cambra Ausetana de Vic, en la qual s'ha arribat a una espècie de contracte tipus i aquest sí que té tota la garantia, perquè s'ha fet en un moment de calma, en un moment no bèl·lic, i ha estat acceptat unànimement per masovers i propietaris. Si prospera aquesta Llei, i tot això que s'ha acordat no és vàlid, hauran de venir dos períodes molt confusionaris: un període primer que en podrem dir d'adaptació dels contractes que no són d'arrendament, als contractes d'arrendament; i, segon, període de revisió, que vindrà després d'aquest. Però hi ha una consideració encara més important que aquesta, que és la situació legal de l'aparceria a Catalunya, i és la de què no teniu poder per destruir l'aparceria, perquè l'aparceria ha de persistir malgrat la vostra voluntat de destruir-la. I explicaré el per què.

Quan es va discutir la Llei de Bases de la Reforma Agrària, un senyor Diputat, per més senyes Secretari de la Unió de Rabassaires, va cometre — dit sigui en tots els respectes, sobretot estan absent aquest senyor Diputat — va cometre una imprudència patriòtica. Semblava tota vegada, que paral·lelament es discutien la Llei Agrària i l'Estatut de Catalunya i que una cosa era penyora de l'altra; semblava, almenys, que quan es discutís la Llei Agrària a Catalunya o bé al final fóra feta una salvetat que es reservés el que digués sobre qüestions agràries, el Dret civil, l'Estatut que s'anava aprovant, o bé es podia fer una cosa més senzilla, que era adoptar la posició d'un significatiu silenci. Però no, senyors, el senyor Aragai, membre de la Comissió, va presentar un vot particular a la base 22, i aquest vot particular es va traduir en el següent incís: *«Los contratos verbales — ho llegeixo en castellà per no falsejar el text — o escrito de explotación rural conocido en Cataluña con el nombre de «rabassa morta», se considerará como un censo; será redimible a voluntad del rabasaire. Una Ley de inmediata promulgación regulará los tipos de capitalización y cuantos extremos se relacionen con tales revisiones.»*

(Ocupa novament la presidència el senyor Casanovas.)

Es a dir, que el senyor Aragai va voler assegurar en una Llei d'abast totalment espanyol la solució d'un problema agrari privatiu i exclusiu de Catalunya.

Està bé; però es que això és el vot del senyor

Aragai. Ah!, però acceptat aquest article, cal acceptar-ho tot, i en el següent article es diu:

«Asimismo, los arrendamientos y las aparcerias serán objeto de otra Ley que se estipulará con sujeción a los preceptos siguientes.»

De manera que segons aquesta base 22, tant l'arrendament com l'aparceria, són dues formes substantives de contractació, però no subordinades: no el que passa en aquest Projecte de Llei en què l'aparceria està subordinada a un contracte d'arrendament. Són dues formes substantives.

Encara diu més:

«Para los efectos de esta Ley serán considerados como arrendamientos los contratos en que el propietario no aporte más que el uso de la tierra y menos del veinte por ciento del capital de explotación y de gastos de cultivo.»

El que vol dir, sempre que hi hagi l'aportació del 20 per 100 o més, el contracte s'entendrà aparceria.

Continuem, perquè és un punt sumament interessant i delicat.

Ve la Llei d'arrendaments i és natural que aquesta Llei d'arrendaments no és més que una branca d'aquest arbre de la Llei de Bases de la Reforma Agrària i, efectivament, a la Llei d'arrendaments es dedica un capítol a regular l'aparceria i es fa encara una cosa més — molt interessant —, que demostra que quan nosaltres deixem alguna cosa per dolenta, o que aparentment és dolenta, hi ha qui l'agafa com a cosa modèlica.

En el projecte de la Llei d'arrendaments, complement de la Llei Agrària, es diu:

«También la aparceria se protege y regula en normas concretas y justas. En estos contratos el propietario no está ausente de la tierra sino que la verifica con las aportaciones y con la experiencia directiva y por ello se respeta y se consagra su derecho de posesión. El problema que se resuelve es el de una más justa distribución del producto neto que se determina proporcionalmente a las aportaciones.»

Es a dir que estant en vigor — com està en vigor — la Llei Agrària — i aquí s'ha dit per boca del senyor President de la Comissió que es recolzava en aquesta Llei per la seva finalitat —, estant en vigor la Llei Agrària no tenim més remei que admetre l'aparceria. Som lliures per a establir la forma interior, la distribució, però el que no som lliures es de tirar a terra una institució que, a més de manada per la Llei, és vivíssima a Catalunya, en termes que jo crec que si en el Projecte no se suprimeix l'article que deixa al parer la voluntat de convertir l'aparceria en arrendament, si subsisteix aquest article, contra aquest article es podria apellar al Tribunal de Garanties Constitucionals — i prego al senyor Comines que se serveixi recollir-ho — de conformitat al que disposa l'article 54. (Rumors en la Majoria.)

El Sr. COMORERA: Es una coacció!

El Sr. CARRERES I ARTAU: Quan la Llei concedeix un dret, el dona perquè es pugui utilitzar. Ja s'ha acabat això de què acudir al Tribunal de Garanties sigui un acte antipatriòtic. Si a mi em ve un client i em consulta i em demana que faci un recurs, el faré amb tota la seguretat

de què compleixo amb un deure de consciència.
(Rumors.)

El Sr. COMORERA: Es clar; ja ho sabem això.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Un altre punt interessant sobre el qual jo desitjaria dir alguna cosa nova, però emparant-me amb una idea molt justa i molt precisa, exposada amb motiu d'una interrupció del meu estimadíssim amic el doctor Tries de Bes, quan deia que el tipus màxim per adquirir era el de 60,000 pessetes, era una limitació per a poder adquirir solament per 60,000 pessetes, i era una posició del problema tot al revés, jo desitjaria, sobre aquest punt també, fer algunes observacions.

Es un desconeixement del temperament rural del nostre pagès — i en dir el nostre pagès ho dic no en el sentit pejoratiu, sinó en el sentit més efusiu del món...

El Sr. ARMENDARES: Del vostre pagès! (Es produeixen algunes altres interrupcions, que la Presidència reprimeix amb la campaneta.)

El Sr. CARRERES I ARTAU: ¿Està ja el senyor Armendares?

El Sr. PRESIDENT: Segueixi la V. S.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Es un desconeixement profund i total de la psicologia del nostre pagès, creure que la seva aspiració natural, naturalíssima, que tots hem de canalitzar, maldament discrepem en els mitjans, és que quan el pagès es troba en possessió d'una part de terra, si aquesta val 60,000 pessetes, hi posarà un límit.

No; no és aquesta la història rural de Catalunya. La història rural de Catalunya s'ha fet a base de què quan el pagès ha tingut una finca, una casa, per un sistema que podríem dir-ne patrimonial, ha anat abassegant, de vegades per llaços matrimonials, altres finques de la rodalia, i pels lligams dels capítols matrimonials i del sistema successori. En virtut d'això, ha anat creixent el que podríem dir-ne el gran patrimoni rural, que no és mai un latifundi, sinó que té els perfils d'una gran explotació, d'una explotació intel·ligent, i això vol dir que el patrimoni rural de Catalunya no és pas la finqueta ni pot ésser limitat per la propietat de 60,000 pessetes, que en temps passats hauria estat de 3,000 ó 4,000 duros. No és això.

De manera que desconeix el pagès el qui creu que per aquest mitjà de posar-lo en possessió de la terra, quan hagi tastat, podríem dir-ne, el goig de la possessió rural de la terra, es detindrà. No es detindrà, perquè és la història constant de l'evolució agrícola i jurídica de Catalunya, i farà que aquest mateix pagès que ara volem elevar a la categoria de posseïdor d'una finca de 60,000 pessetes, sigui el primer que s'encarregaria de trencar aquest límit.

El Sr. CERESO: ¿Em permet el senyor Carreres i Artau? El senyor Abadal mateix assentia a aquest dret d'adquisició.

Diversos senyors DIPUTATS de Lliga Catalana: I hi assentim tots!

El Sr. CARRERES I ARTAU: El posseïdor de la terra no s'atura en una finca de 60,000 pessetes; que quan està en possessió d'una finca de 60,000 pessetes, no hi ha qui l'aturi: o amb els estalvis o amb enllaços matrimonials — i per això serveix magníficament la institució de l'hereu, amb tot el nostre sistema confractual i successori —, no hi

ha qui l'aturi. En això hi ha una persistència de la psicologia del pagès, gairebé millenària, i ho desconeixeu profundament, en la seva naturalesa i en la seva essència.

Però, encara hi ha una altra consideració, senyors: i és que tota aquesta evolució, que va des de la terreta o des de la finqueta, des de la caseta fins el patrimoni...

El Sr. TRIES DE BES: Sí: la caseta i l'hortet... (Rialles.)

El Sr. CARRERES I ARTAU: No: l'hortet és una invenció moderna. És que això és un progrés; és que això, senyors, és un veritable progrés. Aquesta complexitat territorial, que va de la simple masia, de la simple caseta, fins a la formació del patrimoni rural, ah!, tot això resta destruït; això, o jo m'equivocho molt, és progrés; però tot això resta destruït mitjançant els arts. 48 i 49. El que en podríem dir la unitat del patrimoni rural, resta destruït mitjançant aquests arts. 48 i 49.

El Sr. ARMENDARES: Sobretot la masia, per quan vagin a passar-hi l'estiu!

El Sr. VALLS I TABERNER: Com que a Lleida no es deurà aplicar, allí deurà subsistir. (Rumors. El senyor President imposa ordre.)

El Sr. CARRERES I ARTAU: Bastarà dir que amb aquests articles, inclús al propietari que es trobi en possessió d'un patrimoni que sigui un heretatge secular, solament se li permetrà retenir la meitat d'aquest patrimoni, sempre i quan aquesta meitat no arribi a 60,000 ptes. De manera que anem a fer, senyors Diputats, una menestralia rural, precisament, en els moments en què de l'aportació de capitals l'agricultura catalana n'està més necessitada.

Però és que, encara, poden passar algunes coses una mica més pitjors. Jo conec dos casos, senyors Diputats, que gairebé en podríem dir de colonització a Catalunya, dos casos que molts de vosaltres coneixereu. L'un és el cas d'aquest home extraordinari, En Manuel Reventós, el qual, després d'haver fet una fortuna amb una indústria en part rural i en part de fabricació, va escometre l'empresa de colonitzar aquestes terres ermes de Lleida que se'n diuen de Raimat, com a conseqüència de l'empenta d'aquest home veritablement formidable — que és un dels casos de dinamisme típic de la nostra raça —. Allí va crear tot un patrimoni, tot una sèrie de masies; va fer camins, va fer carreteres, va fer canals, va fer un sistema de recs, va transformar el país, introduint allí les plantacions d'arbres-polls i tot un sistema complet de conreus, en un país que, a més d'erm, era gairebé inhospitalari i, fins i tot, perillós per al que hi havia de viure. Tots sabeu que aquell país està afectat per la infecció del paludisme. Doncs, què hem de fer d'aquesta finca? Hem d'anar a fer retallets de 60,000 ptes.? Hem d'aplicar el treball heroic d'aquest home, que ha creat amb el sobrant de la seva fortuna una riquesa imponderable per a Catalunya; hem d'anar a dir ara, a la seva família, que això, tot això, han d'ésser 60,000 ptes.? Hem de fer una sèrie de seccions d'aquesta finca i hem d'anar a destruir aquesta organització?

Encara n'hi ha un altre. Aquest ja no ens honora tant, però honora l'home que s'ha emprès la iniciativa. Em refereixo a la finca de Recasens,

antiga finca dels comtes de Perelada, o marquesos de la Torre; una finca que, precisament perquè es necessitava gran capital i grans iniciatives, no va tenir comprador, no va tenir postor català, i va haver d'ésser un home de molt belles iniciatives, el duc de l'Infantado, el qui es va encarregar de l'explotació d'aquesta finca, obrint carreteres, creant tot un sistema nou de riquesa, construint masies, edificant, en una paraula, tota una nova organització, tot una nova creació, fent tot un nou sistema rural que avui és causa d'una gran font de riquesa en aquest extrem de les comarques de Girona frontereres amb el Pirineu.

Senyors: he de dir, també, que aquest projecte, no solament desconeix la vida pagesa; és que desconeix la manera íntima d'ésser del nostre pagès. Ací s'ha dit que la llibertat de contractar, en el camp, era un principi arcaic, «demodé» i que havia d'ésser retirat. Això s'ha dit en tots els colors, i el senyor President de la Comissió sol tenir debilitat per una paraula, la paraula «feudal». Tot ho troba feudal, i s'ha parlat de desinfeudar el nostre pagès. Jo us vaig a dir que el que fareu és crear un nou feudalisme del pagès, un feudalisme de paper; conseguireu allò a què ell té tant horror que se li faci: empaperar-lo. (Rialles.) Perquè si aquest projecte de Llei arriba a prosperar — que és impossible que prosperi, i si prospera no s'aplicarà, tinguint-ne la seguretat que no s'aplicarà; no perquè nosaltres tinguem interès en què s'apliqui o no s'apliqui, sinó que seran els pagesos els que no l'aplicaran —; si aquest projecte hagués de regir, el pagès, que tots sabem l'horror que té a signar cap contracte, que no hi ha manera de fer-li signar un contracte, segons aquesta Llei, tots els contractes han d'ésser per escrit; s'ha de crear un registre de contractes — no sé si amb exemplar triplicat —; apart d'això, ve la Junta arbitral, mal definida per les seves atribucions, perquè no és solament una Junta que tingui funcions judicials sinó que les té legislatives i gairebé vol ésser una cosa paternal — és clar que en la pràctica resultarà tot el contrari —; i el pagès no tindrà més remei... Ah!: i, sobre tot, si acceptem aquells articles tan originals que el senyor Conseller de Justícia i Dret ara en rebutja la seva paternitat, però que jo la sostinc, referent a l'aparceria, en què gairebé es necessita un tenedor de llibres per a poder estipular i fer les liquidacions del contracte d'aparceria. Ah!, si el pagès ha de fer tot això, o es riurà de tot això o li amargareu l'existència o haurà de fer el que ha passat als pobres municipis rurals, que en aquest punt vénen a ésser la imatge en gros del pagès; el que ha passat als pobres municipis rurals, en virtut de la Llei vigent — no vigent ja a Catalunya, però que ha estat vigent fins ara —, de la Llei municipal, que establia en un mateix peu d'igualtat els municipis de 100 ànimes que el Municipi de Barcelona. Passava el següent: que teòricament feien els pressupostos i ho feien tot, però, pràcticament, si anéssiu a una d'aquestes agències — i prenguin nota, senyor Cerezo, de tot això i veurà el feudalisme com va — sabríeu que passa el següent: que pràcticament tots aquests municipis rurals, per a no tenir

mals de cap, s'associen a una d'aquestes agències i en una d'aquestes agències veurieu un departament que diu «Municipi tal», Municipi tal», «Municipi tal»... i l'agència els fa els pressupostos, els fa els recursos, els hi fa tot. Això serà la sort del pobre pagès si no té l'enteresa, que crec que la tindrà, de prescindir, en absolut, del text d'aquesta Llei, que amargaria la seva existència.

I vaig a acabar. ¿Es que nosaltres ens posarem en una posició absolutament crítica i que no tenim solució positiva per a la veritable reforma agrària, fins allí on calgui la reforma agrària? Nosaltres som homes de cor i nosaltres som homes que no som un partit de classe i que entenem que totes les qüestions agràries han d'ésser resoltes sobre una situació i sobre un peu d'harmonia. La veritable reforma agrària constitueix en una pila d'extrems, l'enunciat de cada un dels quals m'ocuparia llarga estona. Cal adecentar la masia. El nostre volgut company i plorat amic, el senyor Rossell i Vilar, en aquelles dues o tres brevíssimes, però patriòtiques intervencions, ho deia. Deia: «Es que cal portar a la masia l'electricitat, cal portar a la masia el telèfon, cal portar-hi tots els aires i tot l'esperit de la ciutat...»

Diversos Srs. DIPUTATS de la Majoria: Ja ho hem fet!

Diversos Srs. DIPUTATS de la Minoria de Lliga Catalana: Ja ho heu fet ja, per ara: al pas que aneu...

El Sr. CARRERES I ARTAU: Un punt se m'ha desllorigat amb aquesta pluja d'interrupcions, que si no tingués la testa una mica ferma em descompassaria. M'he oblidat de desarrotllar una idea lluminosa del doctor Tries de Bes (Rialles en els bancs de la Majoria.) que segurament ell tindrà ocasió d'explanar amb més amplitud, que un dels punts veritables de la reforma agrària hauria d'ésser no limitar a què el pagès, el propietari rural adquireixi fins a 60,000 ptes., sinó que fins a 60,000 ptes. no hi hagi manera de destruir aquest patrimoni familiar, que es declari inembargable, no aquest dret illusori que es declara inembargable en el Projecte, que això no vol dir res; que aquest patrimoni familiar estigui exempt de tributacions i d'una pila de coses. Això, assentar la família, que és cosa viva i és cosa real, no aquest assentament de caràcter col·lectiu i fantàstic que a Andalusia ja veiem quin resultat ha donat; assentar la nostra família sobre una base incommovable territorial, aquesta és una de les bases de la reforma que nosaltres us brindem incorporar en el Projecte i en la qual trobareu totes les nostres simpaties.

També nosaltres anem més lluny que la Llei en matèria de subarrendaments. Queda la resquícia d'alguns privilegis i jo retreia i crec que el senyor Riera, que no sé si és aquí...

El Sr. RIERA: Sí; l'escolto amb molt de gust.

El Sr. CARRERES I ARTAU: ...ens deia amb un gest de noblesa: no hi ha d'haver-hi privilegis per a ningú, han de desaparèixer les últimes resquícies que encara es consagren en la Llei en matèria de subarrendaments.

Estem conformes també, si així s'estableix en la Llei, en obrir la porta a la revisió dels contrac-

tes, no d'una manera anàrquica, sinó d'una manera periòdica, amb el ben entès que aquesta revisió ha d'ésser per les dues parts. Si s'obre pel parcer, s'ha d'obrir també pel propietari.

VEUS en la Majoria : Això ja ho diu el Projecte !

El Sr. CARRERES I ARTAU : Exacte ; però si són punts de coincidència ! Que els hi sap greu que coincidim ?

Estem conformes en establir el dret de tanteig i de retracte. Però sobretot el que fa falta per a la reforma agrària és una política de previsió, que aquesta no s'ha vist enlloc des de que funciona el Parlament. Cal establir tot un sistema d'assegurances, d'assegurances contra la pedregada, contra el bestiar, d'assegurances contra el foc en matèria forestal, per tot el qual tenim plena capacitat en l'Estatut. ¿Quins Projectes de Llei han vingut en aquest sentit ? ¿Quines activitats ha demostrat el Govern en aquest sentit ? Nosaltres som partidaris de què s'estimuli la cooperació agrícola, que es faci tota una política pedagògica en el sentit que aquest individualisme del pagès que per un costat és una força, quedi llimat i quedi completat amb hàbits de franca cooperació i solidaritat. Per això, nosaltres voldríem que tot això anés complementat amb tot un sistema d'ensenyament agrícola, que la Mancomunitat havia ja començat ; no solamet creant escoles a la ciutat de Barcelona, sinó portant cursos especialitzats a les ruralies i a cada comarca on hi havia un conreu, hi ensenyava la forma més intensa, més clara, més precisa de fer aquest conreu i, a voltes, a substituir-lo.

El Sr. FARRERES I DURAN : S'està fent.

El Sr. CARRERES I ARTAU : On ?

El Sr. FARRERES I DURAN : A totes les comarques de Catalunya.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Si no és aquella conferència sobre boscos, tan romàntica, que la V. S. ens va donar a Girona... (Rialles.)

El Sr. FARRERES I DURAN : Perdoni la V. S. ; però quan els tècnics que encara hi havia en temps de la Mancomunitat...

El Sr. CARRERES I ARTAU : ...de la qual va quedar tan convençut l'auditori, que des d'aquell dia no crec que el tornin a cridar mai més. (El senyor President demana ordre.)

El Sr. ARMENDARES : Es veu que el senyor Carreres i Artau no és romàntic !

El Sr. TRIES DE BES : Sou romàntic, vós !

El Sr. PRESIDENT : Senyors Diputats, no interrompin col·lectivament. Senyor Carreres, segueixi en l'ús de la paraula.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Cal, sobretot, no preocupar-se exclusivament, és un problema de justícia social, perfectament, senyors Diputats, no ho dubto, l'equitativa distribució de la terra, però cal atacar el problema agrícola en el seu fons originari, en les fonts de producció, amb una sana i discreta política aranzelària, procurant sobretot que els productes d'exportació obtinguin el degut preu.

Però ja que estem parlant d'aquest aspecte econòmic de la qüestió, jo no voldria acabar sense fer l'observació que presenta, per a dir-ho així, en vistes a l'aprovació — si aquesta desgràcia arribés — d'aquest Projecte, una situació terriblement tràgica per

a l'economia agrícola de Catalunya. Indubtablement, la nostra economia, senyors, no pot quedar deslligada de l'economia general espanyola, i tots sabeu el que ha passat en matèria agrària en la resta d'Espanya. Amb el canvi de situació política queda aquell Projecte de Llei d'arrendaments que estava bastant avançat, i que el Govern del senyor Azaña no va poder aprovar, i no el va poder aprovar perquè potser també la qüestió agrària va ésser un dels factors més importants en la caiguda del Govern Azaña. Doncs bé ; si queda aprovada aquesta Llei, ens trobarem amb dues economies, no paral·leles, sinó divergents, divergents de sentit, d'orientació. Allà on realment hi ha problema agrari, que hi és i de debò, el problema agrari a Andalusia i a Extremadura, per exemple, fa escriure. El que llegeixi les pàgines amargues, però verídiques, i fins bondadoses del senyor Díaz del Moral es troba en una situació que gairebé l'obliga a donar gràcies a la Providència, que nosaltres ens trobem aquí en una situació tan avantatjosa des del punt de vista agrícola. Doncs bé, senyors ; es va a donar la paradoxa que allí que hi ha problema de debò, allí van a solucions més atenuades i els propietaris de la terra estaran en una situació molt més avantatjosa que els propietaris catalans, precisament per haver portat les coses en una altra forma. Tot i no existir aquí el problema gairebé més que d'una manera tangencial, d'una manera accésoria, d'una manera afortunadament remeiable, ens trobarem, no obstant, amb què aquí la nostra economia agrària quedarà molt més castigada en conjunt que no l'economia agrària espanyola. Quant a això, els que tenen coneixements i són posseïdors de la tècnica econòmica, ens sabran dir quines conseqüències pot portar per a la futura riquesa de Catalunya, perquè indiscutiblement la riquesa agrària és la base de l'altra riquesa.

I ara, senyors, aquí va una pregunta sincera al Govern. Jo he dit que aquest Projecte no és de la Comissió, ni és del Govern, i és precis que jo expliqui el que va ocórrer els darrers dies al si de la Comissió. Si creuen els dignes companys de la Comissió que certs detalls, certes coses de la Comissió, no es puguin dir a la Cambra, que m'ho indiquin i ho diré d'altra manera...

El Sr. TRIES DE BES : Jo les diré.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Jo no trobo altra manera aquí de defensar la meua posició : la meua petició — que ja diré quina és — que aquest Projecte de Llei s'ha de retirar, perquè nosaltres, quan combatem un Projecte, no podem combatre un fantasma, hem de saber aquest Projecte qui l'empara, i no sabem encara qui l'empara.

El Sr. CONSELLER de Justícia : ¿ Si ja li hem dit !

El Sr. CARRERES I ARTAU : El senyor Comorines ja vaig veure que l'altre dia no n'estava assabentat ben bé de l'altre Projecte ni de la cua final del Projecte.

Va passar el següent a la Comissió : La Comissió anava a marxar forçada i nosaltres treballàvem veritablement com uns forçats — no vull retirar la paraula —, perquè quan se'ns obliga a treballar quatre o cinc hores pel matí, anant a dinar prop les tres de la tarda, per a tornar-hi per la tarda, em sembla que això és un veritable treball de penat, de forçat. Aquesta és la nostra situació ; el digne company senyor Abadal ho ha dit i jo ho repeteixo.

Però vingueren els dos darrers dies, i un digne company de la Comissió, amb l'amistat del qual m'honor, i amb el qual he tingut converses molt interessants de coses agrícoles, un excellent propietari agricultor de les comarques de Lleida — em refereixo al senyor Josep Companys, que no sé si està present, perquè la meua vista no allarga prou — *(el senyor Diputat alludit no es troba present a la Cambra)* el senyor Companys va haver de formular una pregunta, una mica seriosa, al si de la Comissió: «Senyors, i del contracte de parceria, què hi ha?» Els altres senyors de la Comissió, els autors del Projecte, anaven fent el que vulgarment és diu «el ronsa», fins que amb un esclat de lleialtat del senyor Riera — que els té molt sovint i per això jo tinc una certa debilitat i una gran simpatia pel senyor Riera —, el senyor Riera, en un acte de lleialtat, va dir: «Sí, senyors; al senyor Companys i a la gent de Lleida se'ls hi ha promès que l'aparceria quedaria assegurada i quedaria arranjada». I aleshores va passar una cosa, jo no sé si divertida o una mica tràgica. Llavors ningú es va veure capaç de fer un capítol regulant la parceria, i es va cridar el senyor Coromines. Al senyor Coromines se li exigia que allà mateix busqués un capítol regulant la parceria; de manera que a mi això m'escruxia. Jo, que com he dit abans realment em toca passar comptes amb els parcers i sé com va tot això, m'escruxia que se'ns torturés a nosaltres, que ja hi estàvem, no diré conformes, però sí resignats; però que a tot un Conseller de Justícia se l'obligués allà, perquè hi havia el compromís a l'endemà de presentar i de llegir aquí, per a fins electorals, el Projecte, someient al senyor Coromines a la tortura de redactar allà mateix un articulat sobre la parceria, no ho trobo bé. I a l'últim, el senyor Coromines, amb aquest aire de resignació i de bondat amb què sol portar aquestes coses del camp, i sobretot influïnt l'avançat de l'hora, que era molt tard per anar a dinar, va demanar, i se li va concedir, unes hores, però amb el compromís de què a l'endemà vindria el contracte de parceria salvat en el Projecte. A l'endemà vingueren unes quartilles del senyor Coromines que varen quedar incorporades al Projecte. Aquestes quartilles es llegiren i fou unànim l'opinió de què realment no les enteníem; però les quartilles quedaren incorporades. Anava a començar una guerra d'esmenes, però l'avançada de l'hora i el fet de què no hi havia temps — anàvem sobretot amb el peu forçat d'haver de presentar el Projecte a la tarda —, fou causa de què a l'últim s'acordés deixar el Projecte tal com era. Però el senyor Dot, que havia col·laborat a les tasques de la Comissió amb un magnífic silenci sistemàtic, aleshores es va treure una petita esmena de la butxaca, com una llanceta, que té tota la virtut de tirar a terra l'obra del senyor Coromines, de manera que la parceria queda regulada i al mateix temps queda destruïda. I aleshores vingué el plany i la queixa del senyor Companys, membre de la Comissió.

El punt de vista del senyor Companys és molt interessant i convé que el sàpiga la Cambra. El senyor Companys deia: «Jo aquí, senyors, represento tots uns interessos de Lleida, uns interessos rurals de Lleida, i jo sóc a la Comissió per a representar aquests interessos de Lleida i aquests interessos rural de Lleida...

El Sr. COMORERA: No va dir això. Això és una novella. No s'hi val a inventar! *(Rumors.)*

El Sr. CARRERES I ARTAU: ... aquests interessos agrícoles de Lleida vénen regulats per una forma (que ell en deia) de societat agrícola». Es va perfilar una mica el terme i va resultar que la fórmula que aportava el senyor Companys, «in mente», però que no portava articulada i que volia que es salvés, havent-se reservat el dret de formular-la...

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Ja està formulada.

El Sr. CARRERES I ARTAU: ... era una fórmula de parceria que no és la parceria estricta de parar la mà respecte de les parts que toquin per cada conreu. El punt de vista del senyor Companys, que és molt interessant, és que s'ha de mantenir la parceria sempre i quant hi hagi la forma d'associació, d'empresa. És a dir, que el senyor Companys patrocina la fórmula de les parceries empresa, del propietari co-particip, co-empresari del parcer. I no solament vol assegurar aquesta fórmula per a Lleida, sinó que vol estendre aquesta fórmula per tot Catalunya, no amb caràcter obligatori, però el seu ideal és que sigui per a tot Catalunya. Noteu que és una fórmula molt interessant. I deia el senyor Companys, amb l'experiència de propietari real, que és del camp, de propietari efectiu del camp, com és ell, que si no és així sempre tindrem una agricultura migrada, perquè el que convé és que el propietari no solament sigui rendista en forma de percebre la part de fruits, sinó que cal que aporti el seu esforç personal, aporti la seva direcció i la maquinària, i és en aquest sentit que s'ha de moure l'agricultura dintre de Catalunya.

De manera, senyors, que dintre de la Comissió ens trobem amb dues direccions que l'Esquerra no ha pogut soldar, que no ha pogut conciliar, i el Govern ens ha de dir, i els senyors de la Comissió ens han de dir, per quina fórmula es decanten, si per la tendència del tipus únic i exclusiu d'arrendament, que és la del contracte, o si per aquesta tendència de parceria — empresa que patrocina el senyor Companys, individu de la Comissió —. Això ens ho han de dir la Comissió i el Govern, i el Govern ens ha de dir si després d'haver presentat aquest capítol complementari regulant la parceria, i després d'haver vist enderrocada la seva pròpia obra en aquest sentit per un article de l'Estatut, si creu que aquest Projecte és el seu, o si l'ha de mantenir.

Nosaltres invitem lleialment a què el Govern, a què la Comissió, a què la Majoria tota, de la qual em consta que estimats amics meus, companys vostres, amb l'amistat dels quals m'honor, m'han dit senzillament que aquest Projecte és una desgràcia, que no pot passar, que si hagués anat a la votació de la Majoria hauria estat rebutjat — i no cito noms perquè tots sabeu que és cert —, davant de totes aquestes consideracions digui si creu que és patriòtic tornar el Projecte a la Comissió, i tots junts fer una obra de concòrdia, d'alt esperit, en què els nostres punts de vista partidistes quedin superats per l'alt amor a Catalunya, a la nostra agricultura i a la nostra pagesia. *(Molt bé!, als escons de Lliga Catalana.)*

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: De mano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Senyors Diputats : Jo no em proposo contestar el discurs o novella que ens acaba de recitar el senyor Carreres i Artau. Dic que no sabria jo si l'hagués de contestar, que no em proposo contestar-li com hauria de contestar aquest discurs novellesc que acaba de pronunciar el senyor Carreres i Artau, perquè jo no sé contestar quan em trobo davant d'un orador que quan no li convé una cosa diu que no l'entén, i que quan li convé la cosa, aleshores l'entén, però l'entén malament. No ho sé, senyor Carreres i Artau.

Jo vull recordar als senyors Diputats un petit incident, però aquest incident s'ha repetit constantment. El senyor Carreres i Artau diu : «Aquest contracte de masoveria, tradicional a Catalunya, que està tan bé, d'aquest contracte ni se'n parla, ni paraula en el Projecte de Llei.» Davant de l'estranyesa que em produïa aquesta afirmació, m'he permès interrompre'l malgrat que jo no tinc costum d'interrompre mai, i he dit : «L'article 5.º Ah!, doncs aleshores ha llegit l'article 5.º i ha dit que efectivament en parla. Doncs és que tot el discurs és així, senyor Carreres!

El Sr. CARRERES I ARTAU : L'legim-lo l'article 5.º

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : No, no; si ja el llegirem. És que tot és així, sobre la base d'afirmacions que de vegades tenen un peu de realitat, però que són divagacions en un món imaginari, per sobre del qual després aplica els adjectius de què una vegada és tràgic, de vegades és còmic; tot plegat resulta una mena de tragi-comèdia. Jo no sé què contestar-li. Perquè ell diu : aquí no s'ha parlat del contracte de masoveria, però després diu que sí, però que, precisament, aquell article mata la masoveria.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Regular el contracte de masoveria.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Si no es tracta de regular cap contracte, senyor Carreres! És que la V. S. no ha entès el Projecte, i què vol que li digui si no l'ha entès? Aquí no es parla de formes de contractes, sinó de forma de contracte d'arrendament, de contracte de rabassa morta i de contracte de parceria, però res més. I no es limiten les formes de contractació, sinó que s'hi donen unes normes a les quals hauran d'obeir aquestes formes de contractació, amb tota la varietat, amb tota la multiplicitat de formes que la imaginació popular pugui portar. Però el que es fa aquí és dir : Ah!, però en quant a la duració, t'hauràs d'atendre a aquesta norma, i quant a la fixació del preu, a aquesta norma, i quant a la forma de pagar, a aquesta altra, i fixar unes normes sobre tres o quatre temes generals i no parla de res més.

Jo per això em permeto fer-li observar al senyor Carreres i Artau, per dir-li que em sembla que no l'ha entès el Projecte, perquè aquest no parla de forma de contracte; parla de normes d'una contractació d'arrendament. No solament això no vol limitar les formes ni destruir-les; el que hi ha és que hi ha un article d'aquest Projecte que diu : «Per a formular els contractes tipus de con-

reu comarcal — que no vol dir que n'hi hagi un, sinó que en una comarca poden haver-n'hi tres, quatre, cinc, deu, perquè aquí no es limita — com es disposa en aquesta Llei, les Juntes arbitral de districtes, es constituïran juntament amb els Vocals suplents i funcionaran assistides pels elements de caràcter tècnic que el Govern de la Generalitat cregui oportú designar». És a dir, que amb tota la bona fe s'ha anat a respectar totes les normes tradicionals del contracte, i s'ha creat una Junta i se la nodreix amb els seus Vocals suplents i s'hi afegeixen Tècnics, i si no n'hi ha prou amb això, i si no està ben reglamentat això, que s'oferixin fórmules que donin una garantia que totes les coses existents seran més ben reconegudes i definides, i les acceptarem. Però d'això treure'n com a conseqüència que amb aquesta Llei es va al contracte únic, que suposa que és un ideal nostre, perquè afirma que nosaltres tenim l'ideal de fer un contracte únic, no sé a qui ho ha sentit dir això!

El Sr. CARRERES I ARTAU : A la Comissió, constantment.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : En el Projecte no hi ha res que permeti fer aquesta afirmació. De manera que si totes les afirmacions han d'ésser d'aquesta naturalesa i hi hem de posar després els adjectius aquests que la V. S. amb tanta generositat aplica a coses absolutament imaginàries, no sé on anem a parar.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Em permet una interrupció, senyor Conseller?

El Sr. PRESIDENT : No interrompin constantment.

El Sr. CARRERES I ARTAU : El senyor Comorera en proposava un de contracte, un.

El Sr. COMORERA : Però jo no sóc la Comissió!

El Sr. PRESIDENT : Ja tindrà ocasió el senyor Carreres de rectificar el seu discurs i il·lustrar la Cambra sobre aquest aspecte.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Ja he dit que jo no em proposava contestar el senyor Carreres i Artau. El que em proposava és desfer aquest ambient de tragèdia que ha volgut crear aquí, que anàvem a matar la pagesia, que anàvem a destruir tota forma de contractes, que anàvem a produir una tragèdia... No n'hi ha per tant, senyors; no n'hi ha per tant, i no portem les coses a una excitació de passions de fora d'aquí, que després tots els que les hagin excitat se'n pene-diran.

El Sr. TRIES DE BES : Ja no hi és aquesta excitació al camp, senyor Coromines! A Lleida se n'han desfet, ja.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Jo podria presentar al senyor Triès de Bes, mostres ben recents que aquestes excitacions en el ànimis està produint uns efectes tan desastrosos que segurament la V. S., per la seva honradesa professional, rebutjaria.

El Sr. TRIES DE BES : L'assassinat d'abans d'ahir; ja ho sabem. (Rumors.)

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Jo el que li dic és que ens hem d'atenir a la Llei, al Projecte, i no hem de fantasiejar damunt del Projecte i que ens hi hem d'atenir. Aquí el que s'ha dit

de la parceria, és que podrien haver-hi pactes de parceria que s'haurien de modificar, i per exemple, el que es tracta de portar aquí és que hi hagi una norma per a la fixació del preu, i que fora del preu d'arrendament no hi hagi res més perquè ja s'hagi tingut en compte, i en dir que no pagarà una quantitat especial pel lloguer de la casa en la masoveria, ni per l'ús de les cines, i no es faran aquells jornals supletoris que no eren vàlids, no; que tot s'haurà de sotmetre a la valoració i que totes aquestes coses hauran d'anar en el preu. Ah!, això és dir que es destrueix? Totes aquestes formes estaran perfectament permeses, però dintre del preu, no com a cosa diferent, i fora del preu i d'aquesta conclusió, d'aquesta conclusió venir a dir que es maten els contractes de parceria, em sembla que hi ha una diferència tan enorme que no podríem trobar la manera de justificar-la.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Doncs hi ha un article que els mata, com si fos un revòlver.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Quin?

El Sr. DURAN I VENTOSA: L'art. 70, els mata del tot.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: ¿Què diu?

El Sr. DURAN I VENTOSA: Doncs diu «que en tot moment el conreador podrà denunciar el contracte d'aparceria per acollir-se a les condicions generals d'arrendament que estableix aquesta Llei, venint aplicades les dues parts a la liquidació de les condicions que havien fet possible el contracte en el termini màxim que determini la Comissió arbitral». I si una de les parts pot desfer el contracte, el contracte no existeix.

El Sr. SOL: Pel que es veu, d'això no se n'havia donat compte el senyor Conseller, encara.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Tots els contractes suposen l'acord de dues persones; i si una d'elles ho pot desfer...

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Efectivament; i aquí es regula això.

Diversos Srs. DIPUTATS de la Minoria de Lliga Catalana: No, no!

El Sr. DURAN I VENTOSA: No interrompeu, no interrompeu...

El Sr. PRESIDENT: La Presidència no pot consentir interrupcions reiterades i collectives. Continua en l'ús de la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: El senyor Carreres i Artau, també ha sortit aquí amb una història referent a uns successos que varen passar a la Comissió respecte a la regulació d'aquest contracte de parceria. El senyor Carreres i Artau el que no ha dit és que el senyor Josep Companys havia articulat un Projecte de regulació de contracte de parceria i que el que se li va confiar a aquest Conseller, com podia haver-ho confiat a qualsevol amic o membre de la Comissió, és veure si es trobava la manera d'articular aquell Projecte del senyor Companys amb la resta del Projecte de Llei; i l'única cosa que va pretendre fer aquest Conseller fou donar-li un consell al senyor Companys i dir-li que el que ell proposava si ho volia articular amb la resta del Projecte havia de fer-ho en la forma que el Conseller creia més oportuna. Però dir això, que aquest Conseller va fer un

Projecte, que s'ho va inventar i fins que ho va escriure damunt de la taula, no és lícit. A mi se'm va demanar, assistint a una reunió, la manera d'arranjar un Projecte que estava ja articulat, que ha estat defensat i que hem sentit defensar moltes vegades a la Comissió, per veure si volia autoritzar una forma d'articular aquest Projecte amb la resta del Projecte de Llei.

Respecte al que el senyor Carreres i Artau pregunta, amb el to que tots heu sentit, sobre quin és aquest Projecte i qui l'empara i quina és la meua posició, no crec que s'hi valgui a fer aquestes preguntes després de les explicacions categòriques que va fer aquest Conseller en nom del Govern. Nosaltres ja varem explicar quin era el Projecte del Govern, que sols era un; i aquell Projecte ha estat modificat per la Comissió, i havent manifestat el Govern que acceptaria aquelles modificacions que es proposessin i les trobés bé, ha vingut el Govern a estudiar aquest Projecte de la Comissió i ho ha trobat bé. I així ho ha dit aquí.

De manera que no es pot parlar així i molt menys si s'ha assistit a una de les sessions en les quals s'ha dit que el Govern, en línies generals, ho troba bé. I, més a més, s'ha afegit per part del representant del Govern que en cas que fossin presentades esmenes, que ara eren més factibles, perquè el Projecte estava despullat d'aquell caràcter reglamentari que tenia el primer, i que serien acceptades en tot el possible. Sempre que aquestes esmenes es presentessin dintre de l'esperit de la Llei, serien acollides per la Comissió i no hi hauria inconvenient per part del Govern i de la Majoria en acceptar-les.

I si això no és una explicació i una definició de posició categòrica, no entenc quines explicacions vol el senyor Carreres i Artau; i si en contestar no tinc dret a dir-li després de les paraules que constaran en el DIARI DE SESSIONS, que la seva oració era una novella, confesso que no sé què vol dir una novella ni un discurs parlamentari.

La situació no pot ésser més clara: aquí hi va haver un Projecte del Govern i el Govern, en presentar-lo, va dir que acceptaria aquelles modificacions que no anessin més enllà del criteri que s'havia determinat; i ha vingut un Projecte de la majoria de la Comissió, i el Govern examinant-lo, ha dit que en línies generals, sense parlar de detalls, el Projecte podia ésser acceptat i si es presentaven esmenes s'acceptarien. No sé si es poden fer unes manifestacions més categòriques que aquestes; i si això no és una posició clara i terminant, voldria que em digués com s'han de fer les declaracions governamentals.

I torno a repetir que hauríem d'anar molt en compte en no emprar paraules massa truculents, en no emprar termes que puguin esgarriar, que puguin sembrar l'odi entre la gent, perquè ja hi han prous interessos que els separen i els fan renyir perquè nosaltres vinguem aquí a excitar-los encara més. Per això es produeixen fets lamentables que convé evitar amb la reflexió i mesura en el que es digui; i no s'hi val a aplicar adjectius com els que s'han aplicat aquesta tarda, al Projecte, fill d'una bona intenció; no s'hi val a aplicar els adjectius que ha aplicat el senyor Carreres i Artau, perquè després de les paraules, comentades fora d'aquí pels que tenen interès que així

sigui, poden donar lloc a l'excitació de passions i de fets que després tots nosaltres hauríem de lamentar.

El Sr. VALLS I TABERNER: El Projecte no és cap persona; no té cap personalitat.

El Sr. PRESIDENT: Se suspèn aquest debat.

Discussió del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret sobre el Projecte de Llei creant el Tribunal de Cassació de Catalunya

El Sr. ANDREU: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Andreu té la paraula.

El Sr. ANDREU: He demanat l'ús de la paraula per demanar a la Presidència que tingués l'amabilitat d'alterar l'ordre del dia en forma que ara discutim el Projecte de Llei relatiu a la majoria d'edat.

El Sr. PRESIDENT: La Presidència no hi té cap inconvenient; però creia oportú posar ara a discussió aquest Projecte relatiu al Tribunal de Cassació. Repeteixo que la Presidència no té cap inconvenient, i que no té preferència per cap Projecte, però els senyors Diputats s'han d'acostumar a admetre que la Presidència pot posar a discussió tot el que figura en l'Ordre del Dia, segons ho cregui oportú. Dit això, no hi ha inconvenient en accedir al que es demana.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret, sobre el Projecte de Llei relatiu a la majoria i habilitació d'edat

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Duran i Ventosa té la paraula.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Ja hem exposat abans la petició d'un company de la nostra Minoria — que reconeixem que la Cambra no té obligació d'atendre —. Però el fet és que el senyor Vallès i Pujals, que avui es veu obligat a estar absent de Barcelona, desitjava fer unes manifestacions sobre els arts. 10 i 11 d'aquest Projecte de Llei, que estan pendents de discussió; i si la Presidència o el senyor Conseller de Justícia entenen que s'ha d'entrar a la discussió d'aquest Projecte ara, em permeto suggerir tan sols la possibilitat de què es comenci per la discussió d'altres articles que no siguin el 10 i l'11, sempre que es consideri que accedint a això que demanem no s'alteri fonamentalment l'ordre de la discussió.

El Sr. PRESIDENT: La Presidència no pot acceptar el prec del senyor Duran i Ventosa, però si el senyor Conseller de Justícia i Dret i la Comissió hi estan conformes, passarem a la discussió dels articles següents. (*Assentiment.*) Queda en suspens la discussió dels arts. 10 i 11.

(*Resta aprovat, sense discussió, l'art. 12.*)

(*El senyor Secretari llegeix la següent esmena a l'art. 13:*

«A l'art. 13 s'afegirà:

”Aquesta situació legal del menor podrà cessar a instància dels qui podien concedir-la si obtenen la cessació mitjançant procediment judicial contradictori pels tràmits de la menor quantia. El menor podrà avenir-se a la demanda. En cas de cessació el menor seguirà administrant els béns del peculi adquirint durant el període; les realitzacions jurídiques contretes amb tercers en aquest període subsistiran fins a normal resolució, exercides, però, per representants legals del menor. Cessada la situació afavoriran retroactivament el menor i els seus «causahabents» totes les excepcions que les Lleis reconeixen als de la seva edat no emancipats.”

Palau del Parlament, 16 d'octubre del 1933. — Simó i Bofarull, Casanelles, Xirau, Mora i Lloret.»)

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó i Bofarull.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Jo no tinc ara a la mà, senyors Diputats, el Projecte de Llei del Govern ni la nota que em vaig permetre passar a la Comissió, però em sembla que puc fer una satisfactòria composició de lloc en el sentit que l'article 13 del dictamen, tal com ve, no és el mateix de la Llei, sinó que s'ha introduït en forma de variant quelcom del que la meua nota deia. No obstant, jo crec que és insuficient la seguretat, la fixesa, dels efectes jurídics del que aquí es disposa, perquè si bé es diu ara que la cessació de la situació del menor major de divuit anys s'estableix en la forma en què està redactat l'art. 13, cal observar que, si bé l'acceptació béns, en termes generals, comprèn tot allò que possiblement pugui cabre-hi o ésser influenciat per l'autoritat jurídica, ja que el terme béns equival al terme patrimoni i totes les relacions que tenen una apreciació, encara que sigui moral, és insuficient l'acceptació béns, i la meua esmena podria quedar reduïda, en vista del segon paràgraf actual de l'article 13 tendeix a què es respecti la totalitat de relacions jurídiques creades pel menor mentre ha viscut en la situació excepcional, perquè es pot donar el cas que hi hagi béns adquirits, que hi hagi drets establerts, interessos, totes aquelles múltiples formes que corresponen a coses patrimonials, però que no és un bé adquirint, perquè en el sentit material un bé és una cosa comprada o apropiada en mèrits d'una relació estricta de contracte.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Es pot adquirir per donació!

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Està clar, i per llegat i per loteria, etc., però el que jo vull dir és que el menor que s'emancipa, de fet es consideri emancipat en les coses de dret quan els pares es desfan d'ell perquè lluiti per la vida. Amb quina iniciativa volem que el menor que es fa un peculi es llanci a la lluita per a crear-se una situació i vulgui ésser útil a la col·lectivitat donant de si tot allò que la seva personalitat pugui donar, si el dia de demà els pares poden dir-li: «Noi, s'ha acabat aquesta situació, plega les teves ales, deixa d'ésser-te útil a tu mateix i a la societat, i reintegra't a casa, al nostre pa de cada dia?»

Jo desitjaria que la Cambra veiés bé quina és la meua intenció. Naturalment, ¿què menys pot fer la Llei que respectar aquesta situació dels béns adquirits? Però, ¿i tot allò altre, tot allò que pot justificar el fet que aquest xicot s'emancipi per a donar un

rendiment i després, per la voluntat del pares, no se li reservi només que els béns adquirits?

Situant-nos en el terreny d'una professió liberal i àdhuc d'un ofici manual dels que podríem denominar tècnics, posem-nos en l'esfera industrial, en l'esfera especulativa, en la de la investigació, ¿què són els béns adquirits? Figurem-nos-el en un laboratori químic d'Alemanya, on feia grans treballs, instigat per l'ambient en què es trobava fent grans guanys i que tot ho perdi en un moment donat. Doni la Comissió la forma que vulgui, ha de considerar-se que no estem en els temps de Roma, i que la Llei que fem ha de tenir un esperit ampli, i, per tant, demano que la Comissió hi doni la redacció que vulgui, però prego que procuri inspirar-se la Llei en algun precepte en aquest sentit i d'acord amb l'esperit de la nostra època. Penseu que som a l'any 1933, i ja que tenim a Catalunya aquestes possibilitats, que es respectin les situacions jurídiques que es creen, que es procuri que no siguin destruïdes per una simple decisió dels pares o tutors.

L'esperit és aquest; ara, la forma que es vulgui emprar, m'és indiferent.

El Sr. ANDREU: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. ANDREU: La Comissió, en principi, no pot acceptar l'esmena que ha defensat el senyor Simó i Bofarull, perquè creu que la intenció d'aquest article és una altra de la que li ha donat el senyor Simó. Es tracta, en aquest article 13, de què els menors majors de divuit anys exerceixin amb l'assentiment dels seus pares o tutors un negoci determinat.

Segons l'art. 10, al qual fa referència el segon paràgraf d'aquest art. 13, els menors de divuit anys, habilitats, tenen determinades restriccions en el que fa referència als seus béns; se'ls habilita, però amb unes retencions indispensables quan es tracta de persones que es troben en aquestes condicions, i més quant el període entre l'emancipació i l'habilitació d'edat ha quedat reduït actualment, gràcies a aquesta Llei, a un termini de tres anys, ja que als vint-i-un anys s'arriba a la majoria d'edat.

I diu aquí; com sembla lògic i natural, que quan un habilitat, és a dir, quan un major de divuit anys, no solament està habilitat, sinó que exerceix una professió i un negoci, independentment dels seus pares, en el que faci referència a aquest negoci, no tingui aquestes restriccions que té tot habilitat, en l'ordre jurídic de totes les relacions. I es diu: No; en quant faci referència al seu negoci, no tindrà totes aquestes restriccions de l'art. 10 i podrà disposar en la forma que li sembli. I és una cosa lògica i natural que se li treguin totes aquestes restriccions; però si aquestes restriccions es poguessin mantenir amb integritat sempre, aleshores, en realitat, el que fariem fóra destruir aquest període d'habilitació que hem posat entre els divuit anys i els vint-i-un: fóra la negació d'aquesta mateixa figura que hem establert de l'habilitació d'edat en aquest període de divuit als vint-i-un anys.

Diu el senyor Simó que ell el que voldria fóra que es respectés; que la paraula «béns» li sembla massa concreta; que no hi havia dubte respecte al que hagi pogut fer i adquirir el menor durant tot aquest temps. Lògic i natural reconèixer-ho completament. Si el menor de divuit anys que no està

amb el seu pare té un negoci, fent especulacions guanya diners, que li sigui respectat aquest peculí. Si arriba el moment que el seu pare li retira l'assentiment, no quedi ell privat de fer ús dels seus béns sense les restriccions assenyalades per l'art. 10.

Però és que, malgrat totes les coses que el senyor Simó hagi dit, tinc la seguretat que és difícil que en la pràctica es presentés el cas de què els pares volguessin destruir un bon negoci dels seus fills, poguessin destruir un bon encarrilament dels seus fills. És de suposar que en els casos en què es retiri l'anuència del pare per fer negocis determinats un fill, mai serà perquè aquests negocis vagin bé, sinó que s'ha de reputar o s'ha d'entendre que el pare voldrà bé als seus fills i que no ho farà si no hi ha una desviació del seu temperament i en el curs de la casa. Són limitacions que se li posen en aquest període curt de temps.

Ara, si la paraula «béns» és massa concreta i el senyor Simó i Bofarull ens dona una altra paraula que pugui substituir aquesta en el que fa referència a respectar tot allò que hagi adquirit durant el temps que ha tingut aquesta llibertat d'acció, la Comissió no hi té cap inconvenient, sobretot en què sigui respectat tot el que hagi pogut adquirir de béns i drets, el que sigui, durant el període que ha tingut aquesta llibertat. La Comissió creu que se li ha de respectar. Estima que aquesta paraula «béns» és suficient; però si el senyor Simó i Bofarull ens suggereix una altra que pogués ésser més clara i més concreta, que pugui comprendre tots els drets que pugui adquirir el menor, en això no crec que en la Comissió hi hagi cap inconvenient d'acceptar-ho.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó i Bofarull.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Molt agraït a les manifestacions del senyor representant de la Comissió. Jo he volgut ésser el més concís possible i no he fet esment d'un altre concepte de l'esmena escrita, que són les garanties de la cessació; però recollint les últimes paraules del senyor Andreu, jo vaig posar aquí una fórmula — que com a meva segurament serà desgraciada —; però jo deia el següent: «Les realitzacions jurídiques contractes amb tercers, subsistiran fins a normal resolució, exercides però pels representants legals del menor.» Perquè si el menor, instigat pels pares o obligat pels pares — he de creure que els pares sempre procedeixen bé, però en el Codi Penal hi ha la prostitució de la filla provocada per la mare —; la Llei es fa per als casos possibles. Doncs bé: si el menor es veu obligat a reintegrar-se a casa i salda amb dèficit, qui paga els deutes? Ah! és que podria ésser un procediment per a burlar els creditors, o de dificultar uns cobraments dels creditors o d'arribar a crear un arranjament econòmic en perjudici dels creditors. Per tant, jo posava això: «Les realitzacions jurídiques creades amb tercers en aquest període subsistiran fins a normal resolució, exercida, però, pels representants legals del menor.» Ara; cal deixar als pares l'absolut albir de què puguin fer cessar motu propi aquesta situació? Naturalment que no es tracta d'un contracte; ningú pot anar contra els propis actes; però si s'ha de preveure tot, hem de

preveure també el cas que els pares puguin estar equivocats — no mal intencionats, però equivocats — en fer cessar aquesta situació del menor. Doncs ha d'haver-hi una garantia, garantia que serà també per a tots aquells que entrin en relacions jurídiques econòmiques amb el menor. Perquè, quines facilitats tindrà el menor quan es desenvolupi, si ha de crear relacions jurídiques amb persones que estaran sempre sota la temença — i tenir-la de fet — de què se li pot retirar la situació jurídica per una voluntat del pare? Dirien: No; amb tu no tracto, no estableixo aquesta relació mercantil i aquesta relació econòmica. No serveix ni tan sols aquesta relació jurídica perquè, podent descobrir un secret o un avenç de caràcter tècnic o científic, podria ésser-li usurpat pels pares, o es podria posar sota l'empar, àdhuc, d'una potència estrangera... No vull complicar les coses, però jo crec que tota relació jurídica creada a l'empar de la Llei, no pot tampoc quedar en l'aire sense certes garanties, les mínimes, les rudimentàries que vulgueu, però amb garanties, garanties per aquella mateixa societat a quin cos actiu s'ha deixat arribar un menor amb consentiment dels pares perquè no es vegi privada d'aquesta condició que pot ésser-li útil. Per això deia jo que la cessació d'aquesta situació del menor sigui obtinguda de l'autoritat judicial; si voleu, d'aquest magistrat de tutela que creu; si voleu, de qualsevol altre membre u organisme o factor del poder públic; però donar una garantia a la societat mateixa, a tots, de què les relacions jurídiques, quan es creen i es desenvolupen, no poden cessar més que en determinades circumstàncies de garantia per a tots els afectats per aquestes resolucions: primer, el menor; després, tots els que amb ell tractin i, en últim terme, el cos social.

I així jo condenso aquesta esmena en aquest sentit: béns adquirits; subsistència de relacions jurídiques tretres en la forma que he expressat abans, i garanties de la cessació, que s'hagin d'obtenir del poder competent — suposo que judicial, no crec que sigui cosa administrativa —; podria ésser governatiu; m'és igual, la garantia que sigui. Demaneu judici verbal, pel procediment d'incident, per simple compareixença, com sigui; però donar una garantia.

El Sr. ANDREU: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. ANDREU: La tesi sustentada pel senyor Simó, en realitat, té dues parts, i una de les parts és la que fa referència a què en el cas de cessació de l'autorització del pare al menor, que aleshores quedaran garantides totes les relacions contractuals que el menor hagi pogut adquirir. Però és que la Comissió — almenys aquest membre de la Comissió — estima que això és innecessari. Quan el menor, en mèrits de la Llei, té llibertat per a contractar sense cap restricció, tots els compromisos i totes les obligacions que contregui durant aquest període de temps en què ell legalment té dret a contractar, aquests contractes són perfectament vàlids perquè estan fets en un moment que ell té tota la personalitat política per a poder-los contraure. Però la cessació no pot perjudicar de cap manera al tercer de bona fe

que ha contractat amb aquest menor en aquest moment en què té tota la personalitat.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Però el camp de les excepcions queda més limitat així.

El Sr. ANDREU: Estimo que això és un principi general de Dret i està dintre del Codi Civil i hi estarà dintre del Codi Civil, quan es faci tot, si és que nosaltres fem tot el Codi Civil català. Crec que en aquest aspecte és una cosa innecessària. Estimo que és una cosa perfectament clara, que no cal posar-ho, que tots els contractes, totes les obligacions adquirides pel menor mentre ell tingui la personalitat jurídica plena per a poder-les adquirir, encara que després cessin aquestes obligacions, s'han de complir; no pot de cap manera burlar-se creditors ni fer cap cosa d'aquestes.

Ara, en la part que el senyor Simó deia una altra cosa i que convenç a la Comissió, i és el que fa referència a què en cessar la concessió aquesta dels pares respecte al consentiment que donin als seus fills, sigui també amb unes certes garanties. En principi, sembla bé que pugui ésser tal com està redactat aquí, amb uns tràmits de menor quantia, però afegint-se que pugui ésser part en aquest judici el menor, per tant que pugui defensar-se el propi menor, i em sembla que és una garantia que es podria donar al menor perquè el pare no pogués en qualsevol moment, de manera capriciosa, treure-li aquesta autorització. En quant a aquesta part de l'esmena, no hi ha cap inconvenient en acceptar-la; quant a l'altra part, donant-li una redacció i estudiant-la abans que sigui definitiva, per la Comissió, crec que és pròpiament innecessari pels arguments que he adduït en el meu breu parlament.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Molt agraït.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ventosa i Calvell.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Jo crec, senyors Diputats, que després d'algunes observacions, arribaré a portar a l'ànim de la Comissió i del Govern el convenciment de què ha de suprimir-se aquest article 13. Diu aquest article 13: «El menor que havent complert divuit anys, mentre amb l'assistència dels seus pares visqui independentment d'ells i exerceixi per compte propi un ofici o professió, en tot quant hi faci referència, queda habilitat d'edat sense cap de les restriccions expressades en l'article 10.»

Jo no sé quin ofici o professió haurà tingut en consideració el Govern i la Comissió en la redacció d'aquest article. No pot ésser, com deia el senyor Andreu, que sigui l'exercici d'un comerç o d'un negoci; no pot ésser perquè hi ha el Codi de Comerç que estableix com a límit mínim d'edat els vint-i-un anys per a poder exercir comerç per compte propi. El Codi de Comerç, com sap el senyor Andreu, estableix que a's 18 anys es podrà actuar en el comerç com apoderat d'un altra, però no per compte propi. Per consegüent, descartem tot el que fa referència a l'exercici del comerç, perquè, estant fixat pel Codi de Comerç un límit d'edat, no pot variar-la una Llei votada pel Parlament de Catalunya, perquè tot el refe-

rent al Codi de Comerç, queda fora de la nostra jurisdicció i de la nostra competència. ¿Quin altre ofici o professió pot ésser que necessiti el realitzar tots aquests actes jurídics? Jo no ho sé — no puc anar analitzant ara les distintes professions —; per la d'advocat, per exemple, hi ha també el límit de 21 anys, i per altres professions que poguessin implicar compromisos hi hauria també un cert límit. Però, en fi, admetem que pugui ésser que hi hagi algun ofici o professió que pugui ésser exercit als 18 anys i pel qual pugui ésser convenient això; jo trobo aquest article absolutament sobrant i absolutament incongruent: dic sobrant, perquè aquest article exigeix que el viure el fill independent del pare i l'exercici de la professió, sigui fet amb l'assentiment del pare; doncs, si es fet amb l'assentiment del pare, el pare té un mitjà molt natural per habilitar-lo, que és el que s'estableix en altres articles de la mateixa Llei, donant-li la facilitat d'habilitar-lo d'edat. Per consegüent, tenim ja l'habilitació d'edat que li dona aquella capacitat jurídica que és necessària amb aquelles limitacions que poden ésser convenients. Però direu: Oh, no, és que això és un assentiment del pare per a l'exercici de la professió i és una habilitació limitada a l'exercici d'aquesta professió. Repeteixo que no podent ésser l'exercici del comerç, ni especular, ni comerciar per compte propi, no comprenc que pugui ésser necessària una habilitació especial independent de la que pugui concedir el pare en tot moment. Però, a més, és que es dona un altre anomalia, i és que aquesta habilitació, habilitació tàcita donada com a conseqüència d'aquell assentiment prestat per a l'exercici independent d'una professió o d'un ofici, se li donen majors atribucions i es concedeix amb menors limitacions que aquella altre habilitació expressa que concedeix al pare amb els requisits i formalitats de la Llei. I a més, fixeu-vos també amb la incongruència que resulta això: «Queda habilitat d'edat sense cap de les restriccions expressades en l'article 10», i jo llegeixo les restriccions expressades en l'article 10 i, francament, no hi veig congruència amb l'exercici d'un ofici o professió, perquè diu aquí: «Que es necessitarà el consentiment del pare o de la mare, o del curador per alienar drets i béns que constitueixin el seu capital o per a gravar-los o extingir-los.» Si no pot comerciar per compte propi, ¿com podrà alienar béns que constitueixen el seu capital ni gravar-los o extingir-los? «Segon: per acceptar herències sense benefici d'inventari, per a repudiar-les i per a renunciar llegats o donacions.» ¿Què té que veure això amb l'exercici d'un ofici o professió? «Per a atorgar arrendaments que siguin susceptibles d'ésser inscrits en el Registre de la Propietat.» Això serà el que tingui la professió de propietari, però si en té una altre, no veig que es pugui atorgar arrendaments en el registre de la propietat. «Per a donar o rebre diners a préstec, per a finançar en qualsevol forma que sigui, per a confessar en judici sobre actes compromesos en els extrems anteriors.» Es a dir, que aquell major de 18 anys que amb assentiment del seu pare exerceixi un ofici o professió que quasibé haurà d'ésser

dependent o apoderat d'un altre, no se m'ocorre, francament, un altre; si la Comissió me'n diu altre, potser se m'ocorrerà. Resulta que crea un equivoc en virtut d'aquest article i, com a conseqüència d'aquest equivoc que es crea en aquest article, resultaria que es podrien discutir en alguns casos si a un menor de divuit anys, pel fet que viu independent del seu pare, serà vàlid un préstec, que potser serà un préstec usurari, que l'haurà fet en forma que no serà vàlida, o que serà vàlid un afiançament que li hauran fet en forma abusiva o dolosa, o si podrà ésser vàlida una acceptació d'herència sense benefici d'inventari que podrà implicar la seva ruina. És a dir, que aneu a crear una inseguretat en les relacions jurídiques i aneu a posar el menor de divuit anys, al qual el seu pare haurà prestat assentiment per a exercir un ofici o professió, que per aquest assentiment se'l pugui sotmetre a una pila de dificultats, d'inconvenients i de perills, pels quals la seva inexperiència no donarà defensa necessària. I això encara ve complicat amb una altre cosa que dieu vosaltres: comença la capacitat jurídica del menor, aquesta capacitat jurídica sense limitació de cap mena, en el moment que amb l'assentiment del seu pare exerceix un ofici o professió. I jo us dic: On consta això? ¿De quina manera es fa constar el començament d'aquesta capacitat jurídica? Perquè en tots els altres tenim un fet indubtable, que és un document públic en el qual s'habilita d'edat, que s'inscriu en el Registre i ve a constituir una modificació de la capacitat civil de la persona, i aquí ni la cessació d'aquesta capacitat jurídica, a la qual feia referència el senyor Simó, ni el començament de la capacitat jurídica, consta de cap manera. ¿No veieu vosaltres tots els perills i tots els inconvenients que això pot oferir? Jo crec sincerament que aquest article no fa cap falta per tot el conjunt de la Llei que vosaltres heu presentat a la deliberació del Parlament; que si deixeu purament i simplement l'habilitació d'edat feta en forma normal amb les restriccions que s'estableixen en els articles 10 i 11, haureu complert amb la vostra finalitat i que no exposareu uns menors inexperimentats a tots els perills i dificultats que poden sorgir d'aquesta habilitació il·limitada i sense restriccions que neix d'una situació jurídica confosa, en quant al seu neixement i sense cap autenticitat en quant a la determinació dels drets i deures que puguin resultar pel menor i dels drets i deures que puguin resultar pels tercers que amb ell contractin.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Vaig a veure si explico al senyor Ventosa la justificació que varen donar-me a mi els autors d'aquest article per veure si podem arribar a concloure la necessitat de què aquest article existeixi. Com sap el senyor Ventosa — si no ho sap, ara li manifesto jo —, en aquestes coses no hi té art ni part el Govern.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Però el Projecte és del Govern.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No

m'excuso en ningú. Només he d'explicar com ha vingut aquest Projecte aquí. Li dic que no m'excuso en ningú, perquè el Projecte l'ha fet seu el Govern; per tant, el Govern ha de dir si accepta o no la proposició del senyor Ventosa i aconsellar la Comissió. Jo entenc que l'intent de la Comissió en redactar aquest article ha estat de recollir en aquesta forma la idea de la conveniència o possibilitat d'un peculí per part de l'home que encara no és major d'edat. Hi ha un home que exerceix una professió o que fa un ofici, hi ha algunes professions que estableixen un límit d'edat — no es pot ésser advocat fins que hom té vint-i-un anys, per exemple —, però, en canvi, hi ha altres professions en què no hi ha aquest límit d'edat, i el menor, en l'exercici d'aquestes professions, pot adquirir un peculí i per això, per no haver d'anar a la forma més complicada de l'emancipació, és pel que se li permet l'administració d'aquest peculí. És a dir, en l'article 7.ª s'estableix que per a l'emancipació, per a l'habilitació d'edat, es necessita fer una escriptura pública o s'ha de fer en testament o en comparescència davant del Jutge municipal, i ha d'ésser anotada en el Registre, i que mentre no ho sigui no tindrà efectes entre tercers; però avui hi han oficis, hi han iniciatives, que poden fer que un home a l'edat dels divuit anys, des dels divuit als vint-i-un anys, sigui inventor de patents. Hi han homes que han inventat en aquesta edat de la vida, que han fet invents de caràcter extraordinari, i en virtut d'aquestes activitats, aquests menors poden adquirir aquest peculí, i per no haver d'anar a la forma complicada de l'habilitació d'edat ni de l'emancipació, és pel que s'estableix aquí que simplement aquests menors, vivint amb el consentiment dels seus pares, en domicili propi, puguin portar l'administració il·limitada d'aquest peculí que han adquirit. Perquè repari el senyor Ventosa i Calvell que totes aquestes habilitacions que es fan i aquesta supressió de dificultats i d'entrebancs que es permet, és només en quan vinguin a conseqüència del peculí adquirit per aquesta professió, i amb les conseqüències que hagi produït l'exercici d'aquesta professió. És una facilitat, doncs, que la vida moderna exigeix, que la vida moderna aconsella. Només cal veure cada dia com estem sentint les discussions aquestes que es fan públiques en els diaris, a conseqüència de negociacions de vagues, en què es fixen jornals força interessants, molt superiors als que necessita un home sol per a viure materialment, i que li permeten fer un estalvi i adquirir un peculí abans de tenir vint-i-un anys. Aleshores, per a no arribar a la forma complicada ni de l'habilitació ni de l'emancipació es permet aquesta administració del peculí que ell ha adquirit en virtut de l'exercici d'aquest ofici o professió. Si això no està ben explicat aquí, si hi ha alguna millor manera de dir-ho, si es presenta una esmena, podríem examinar-la i acceptar-la, però suprimir del tot l'article, treure aquesta facilitat, aquest marge de llibertat de no haver d'anar amb aquestes complicacions que implica l'habilitació, jo crec que fariem una mala obra i que no l'hem de voler.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ventosa i Calvell.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Realment, el senyor Conseller de Justícia i Dret no m'ha esvaït el dubte que jo tenia. A mi no se m'ocorre quina és la

professió per a la qual pugui necessitar-se totes aquestes facilitats i aquesta llibertat de contractació.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: L'administració del seu peculí.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Però aleshores li diré al senyor Conseller de Justícia que això no és d'aquí, sinó que tindrà el seu lloc adequat quan es reguli la matèria sobre peculis en les seves diverses manifestacions i en les seves diverses formes. La meva esmena podria consistir precisament en això, en que es deixés per aleshores. Pel demés, en el cas, per exemple, que el senyor Coromines citava d'un home de divuit anys que pot ésser un inventor, evidentment és un cas excepcional, encara que el fet d'haver inventat una cosa no crec que calgués dintre d'aquest article, perquè la professió d'inventor no crec que sigui d'aquelles que es puguin exercir normalment, i en tot cas fora de les que resultaria més perillós que es concedís aquesta llibertat. Però jo li dic al senyor Coromines que en aquest cas, en qualsevol dels casos que es presentin, no hi ha més restricció ni més limitació ni més dificultat, que un atorgament d'escriptura pública, i amb això no hi ha més que una avantatge, que és que si s'ha de contractar hi ha d'haver alguna cosa que doni una precisió a l'estat civil d'aquella persona. El que vol contractar amb una persona determinada, ha de saber sempre quina és la capacitat jurídica que té; per això en el Codi de Comerç s'estableix que els poders, per a ésser vàlids, per a produir efecte, han d'estar inscrits en el Registre Mercantil, és a dir, que tot allò que dona a una persona una capacitat jurídica, ha de constar, i ha de constar d'una manera pública. Per consegüent, crec que és una petita limitació davant dels inconvenients que pot produir. Però a part d'això, li diré al senyor Coromines que la redacció d'aquest article i la manera com en ell es regula, no pot tenir absolutament res que veure amb la regulació i amb l'administració dels peculis. Jo li demano al senyor Coromines, ¿què té que veure amb l'administració del peculí, la facultat d'adquirir herències, de repudiar-les, d'afiançar, d'atorgar arrendaments, etc., és a dir, tota una pila de limitacions que s'estableixen en l'art. 10, i de les quals aquí es declara lliure al menor de divuit anys que exerceixi un ofici o professió amb el consentiment del seu pare? Jo crec que això és absolutament fora de lloc, que ocasionarà una pila de perills i una pila de dificultats. Més li diré que deixat així en la forma que està en l'art. 13, ¿com sabrà el tercer que contracta amb el menor per qualsevol d'aquests actes, si ho fa dintre dels límits del seu peculí o fora dels límits del seu peculí? ¿on consta l'existència d'aquest peculí i el caràcter del peculí? No podem fer-ho i determinar-ho sense regular-ho i sense precisar-ho. Jo crec, senyor Coromines, que fariem tots una bona obra, que no perjudicaria en res la finalitat d'aquesta Llei, si treiem aquest article d'aquí i el deixàvem per a quan, en una modificació posterior del Dret civil, vingués regulada d'una manera més precisa i més concreta tota la matèria dels peculis, que tenen una complicació molt major i que no permeten que puguin ésser regulats amb una simple referència en un article.

Aquestes són les consideracions que jo em permeto fer. Com deia ahir, jo no crec que hi hagi l'intent, en aquesta Llei, de produir una pertorbació

jurídica, ni una pertorbació econòmica. Jo crec que la subsistència d'aquest article ocasionarà greus danys que després al mateix senyor Coromines i al Govern els hi sabria greu haver produït, amb un Projecte que portaria la seva paternitat, encara que procedeixi de la Comissió Jurídica Assessora.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Efectivament, l'altre dia el senyor Abadal em va proposar que afegís a un article d'aquesta Llei unes paraules que deien que això només passaria en el cas de què el menor d'edat es casés amb consentiment dels pares; i jo li vaig dir que em semblava que tenia el seu lloc més adequat, aquest incís i el resoldre aquest problema, en la discussió del Projecte de tutela i curatela. I ara el senyor Ventosa i Calvell em ve a fer a mi el mateix argument que jo li vaig fer al senyor Abadal. Jo no sóc un home tossut i em sembla que fóra una cosa ben baldera l'ésser tossut en coses del Dret civil. Crec perfectament aplicable tot això que jo volia reservar, i si m'he excusat de què no en sóc autor, ha estat per a l'explicació de l'origen i no perquè jo vulgui excusar la meua responsabilitat. Jo això ho he dit amb el senzill objecte de veure si em convenia el senyor Ventosa i Calvell de la conveniència de respectar en un lloc o altre aquesta capacitat jurídica del menor de divuit anys. El senyor Ventosa i Calvell, com dic, em fa a mi l'argument que jo vaig fer al senyor Abadal, i jo amb aquest argument he d'estar conforme i, per tant, que consti amb acta que jo accepto el que la regulació d'aquest peculí passi al Projecte de Llei, que aviat vindrà al Parlament, sobre tuteles i curateles, suprimint-se d'aquest Projecte que discutim. Com veu el senyor Ventosa, no insisteixo mai en coses en que se'm parla amb la raó; i si he intentat defensar-ho, ha estat per a provocar que el senyor Ventosa i Calvell acabés de convèncem a mi. Com que ja m'ha convençut, em dono.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ventosa i Calvell.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Només vull dir-li, al senyor Coromines, corresponent a la gentilesa en deixar-se convèncer — que sempre n'hi ha en això — que coincidim en el punt de vista que el menor de divuit anys que sigui un peculí pot administrar-lo. El que em sembla és que això ha d'ésser objecte d'una regulació ulterior. Per consegüent, repeteixo que en quant al principi no hi ha discussió, però que hem de deixar això per a una altra oportunitat.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó i Bofarull.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Jo he d'acatar, naturalment, el que diguin persones d'autoritat en el terreny jurídic i el que digui el Parlament i el que digui el Govern. Fins a cert punt, però, jo deploro que es retiri aquest article, perquè si la Llei dels peculís ens ha de fer esperar tant com la Llei de tuteles i curateles que aquí no se'ns va

assegurar quan vindria, jo, al sentir la paraula peculí, pensant en què hi ha peculí adventici i peculí profectici, ja estic veient l'ombra de Papi-nià per aquí, i això es contradiu amb el que dèiem fa un minut de què estem en 1933. De manera, que espero que aquesta dilació que sofreixi la millora del Dret romà, serà de tal mena que ens farà donar per bona l'espera.

El Sr. PRESIDENT: Retira l'esmena el senyor Simó? (*Assentiment del senyor Simó i Bofarull.*)

(*Són retirats article i esmena. S'aprova l'article 14. Se suspèn el debat.*)

Lectura del dictamen de la Comissió de Finances sobre el Projecte de Llei de diverses transferències en el Pressupost d'enguanys

(*Un senyor Secretari dona lectura al següent*)

«DICTAMEN

Reunida la Comissió Permanent de Finances sota la Presidència del Vice-President senyor Pere Cerezo i Hernàez, i amb assistència dels Vocals senyors Gaspar Armengol, Francesc Farreres i Duran, Gonçal Ibars i Meseguer, Manuel Serra i Moret, Vidal i Guardiola, Josep M.ª Tallada i Paulí i Joan Casanelles i Ibarz, i actuant de Secretari el senyor Joan Sauret i Garcia, per tal de Dictaminar sobre el Projecte de Llei de transferències entre diverses partides del pressupost de despeses d'enguanys de la Generalitat de Catalunya, presentat a la Cambra amb data 29 del corrent, la Comissió ha pres l'acord, per majoria de vots, de sotmetre a l'aprovació de la Cambra, el següent Projecte de Llei, al qual s'acompanyaran diversos vots particulars presentats per les Minories de Lliga Catalana i Nacionalitat d'Esquerra.

PROJECTE DE LLEI

Art. 1.er Són autoritzades les transferències de crèdit, d'un import total de 608,175'07 ptes., entre les següents partides del Pressupost de despeses vigent:

Sobrants que es transfereixen:

De la part. 4, 5,000 ptes.; de la 7, 2,333'34 pessetes; de la 8, 1,566'68 ptes.; de la 9, 2,666'68 pessetes; de la 10, 3,000 ptes.; de la 12, 1,500 pessetes; de la 14, 1,000 ptes.; de la 28, 533'34 ptes.; de la 36, 333'34 ptes.; de la 41, 45 ptes.; de la 42, 960 ptes.; de la 43, 25 ptes.; de la 45, 240 pessetes; de la 46, 360 ptes.; de la 60, 1,716'67 ptes.; de la 61, 3,000 ptes.; de la 62, 1,000 ptes.; de la 66, 1,000 ptes.; de la 67, 1,000 ptes.; de la 70, 1,000 ptes.; de la 81, 66'67 ptes.; de la 82, 1,375 pessetes; de la 84, 4,666'68 ptes.; de la 87, 1,000 pessetes; de la 88, 4,000 ptes.; de la 96, 2,000 pessetes; de la 97, 1,000 ptes.; de la 100, 3,908'52 pessetes; de la 101, 3,000 ptes.; de la 218, pessetes 11,500; de la 275, 750 ptes.; de la 280, 48'43 pessetes; de la 327, 4,666'68 ptes.; de la 329, pessetes 2,000; de la 330, 3,958'34 ptes.; de la 332, 7,000 ptes.; de la 340, 2,000 ptes.; de la 342, 2,000

pessetes ; de la 346, 2,910'94 ptes. ; de la 348, pessetes 1,400 ptes. ; de la 356, 16,000 ptes. ; de la 359, 2,083'50 ptes. ; de la 363, 2,000 ptes. ; de la 374, 1,000 ptes. ; de la 376, 1,333'34 ptes. ; de la 414, 541'66 ptes. ; de la 416, 1,010 ptes. ; de la 422, 1,000 ptes. ; de la 462, 3,750 ptes. ; de la 482, 1,333'33 ptes. ; de la 483, 2,000 ptes. ; de la 531, 2,750 ptes. ; de la 615, 3,666'67 ptes. ; de la 642, 1,397'79 ptes. ; de la 644, 650 ptes. ; de la 657, pessetes 2,750 ; de la 680, 4,500 ptes. ; de la 712, 2,750 ptes. ; de la 715, 2,750 ptes. ; de la 716, pessetes 3,208'34 ; de la 724, 2,750 ptes. ; de la 750, 1,250 ptes. ; de la 753, 3,000 ptes. ; de la 769, 702'22 ptes. ; de la 783, 1,250 ptes. ; de la 787, 2,000 ptes. ; de la 792, 874'98 ptes. ; de la 793, 750 pessetes ; de la 794, 3,000 ptes. ; de la 859, pessetes 1,000 ; de la 864, 4,666'68 ptes. ; de la 868, 1,666'68 ptes. ; de la 870, 2,500'19 ptes. ; de la 902, 300,000 ptes. ; de la 924, 4,000 ptes. ; de la 932, 2,000 ptes. ; de la 933, 1,333'34 ptes. ; de la 941, 3,666'67 ptes. ; de la 942, 2,466'70 ptes. ; de la 943, 2,266'67 ptes. ; de la 957, 5,000 ptes. ; de la 962, 4,000 ptes. ; de la 974, 40,000 ptes. ; de la 992, 10,000 ptes. ; de la 994, 3,025 ptes. ; de la 995, 15,000 ptes. ; de la 1,035, 6,000 ptes. ; de la 1,208, 40,000 ptes.

Total dels sobrants : 608,175'07 ptes.

Augments en virtut d'aquestes transferències :

A la part. 108, 6,000 ptes. ; a la 109, 90,000 pessetes ; a la 56, 300,000 ptes. ; a la 352, 44,000 pessetes ; a la 453, 10,000 ptes. ; a la 508, pessetes 5,000 ; a la 601, 40,000 ptes. ; a la 1,209, pessetes 113,175'07.

Total dels augments : 608,175'07 ptes.

Art. 2.ª Són autoritzades igualment les transferències de crèdit per l'import de 36,772 ptes., entre les següents partides del Pressupost de la Casa de Maternitat de Barcelona i de 225,550 ptes., del Pressupost de la Casa de Caritat de Barcelona, annexos XI i XIII del vigent Pressupost de la Generalitat.

Pressupost de la Casa de Maternitat de Barcelona

Sobrants que es transfereixen :

De la part. 8, 1,833'40 ptes. ; de la 28, 1,190 pessetes ; de la 33, 3,125 ptes. ; de la 37, 2,000 pessetes ; de la 38, 27,523'60 ptes. ; de la 56, 1,000 pessetes.

Total dels sobrants : 36,772 ptes.

Augments en virtut d'aquestes transferències :

A la part. 11, 1,000 ptes. ; a la 40, 2,000 ptes. ; a la 41, 16,000 ptes. ; a la 46, 2,000 ptes. ; a la 47, 1,500 ptes. ; a la 49, 4,000 ptes. ; a la 51, 502'95 pessetes ; a la 52, 9,769'05 ptes.

Total dels augments : 36,772 ptes.

Pressupost de la Casa de Caritat de Barcelona

Sobrants que es transfereixen :

De la part. 17, 7,000 ptes. ; de la 51, 2,000 pessetes ; de la 92, 6,000 ptes. ; de la 102, pessetes 17,000 ; de la 110, 15,000 ptes. ; de la 109, 5,000 ptes. ; de la 115, 3,000 ptes. ; de la 116, pessetes 25,000 ; de la 120, 13,000 ptes. ; de la 122, 2,000 ptes. ; de la 123, 50,000 ptes. ; de la 125,

35,000 ptes. ; de la 129, 450 ptes. ; de la 138, pessetes 44,000 ; i de la 141, 6,500 ptes.

Totals dels sobrants : 225,550 ptes.

Augments en virtut d'aquestes transferències :

A la part. 21, 3,000 ptes. ; a la 22, 4,000 ptes. ; a la 53, 2,000 ptes. ; a la 90, 600 ptes. ; a la 100, 17,000 ptes. ; a la 107, 15,000 ptes. ; a la 112, pessetes 5,000 ; a la 114, 23,000 ptes. ; a la 124, pessetes 105,000 ; a la 132, 450 ptes. ; a la 136, 4,000 pessetes ; a la 142, 14,000 ptes. ; a la 144, 2,500 pessetes ; a la 145, 30,000 ptes.

Total dels augments : 225,550 ptes.

Art. 3.ª Són autoritzades les transferències de crèdit per 12,500 ptes., proposades per la Comissaria de Lleida, que afecta a necessitats dels seus serveis.

Sobrants que es transfereixen :

De la part. 130, 1,000 ptes. ; de la 1128, 10,000 pessetes ; de la 1174, 1,500 ptes.

Total dels sobrants : 12,500 ptes.

Augments en virtut d'aquestes transferències :

A la part. 78, 2,000 ptes. ; a la 183, 2,000 ptes. ; a la 128, 500 ptes. ; a la 488, 500 ptes. ; a la 1129, 5,000 ptes. ; a la 1163, 2,350 ptes. ; a la 1164, 150 pessetes.

Total dels augments : 12,500 ptes.

Palau del Parlament, 30 de novembre del 1933.

— El President, Pere Cerezo — El Secretari, Joan Sauret.»

Lectura del dictamen de la Comissió de Finances sobre el Projecte de Llei facultant la Comissaria de Lleida per a la permuta d'una parcel·la de terreny

(Un senyor Secretari dona lectura al següent

«DICTAMEN

Reunida la Comissió permanent de Finances sota la Presidència del Vice-president, senyor Pere Cerezo i Hernàez, i amb assistència dels Vocals senyors Gaspar Armengol i Taló, Francesc Farreras i Duran, Gonçal Ibars i Meseguer, Manuel Serra i Moret, Miquel Vidal i Guardiola, Josep M.ª Tallada i Paulí i Joan Casanellas Ibarz, i actuant de Secretari el senyor Joan Sauret i Garcia, per tal de dictaminar sobre el Projecte de Llei facultant la Comissaria de Lleida per a la permuta d'una parcel·la de terreny, presentat a la Cambra amb data 9 del corrent mes, la Comissió ha pres l'acord, per majoria de vots, de sotmetre a l'aprovació de la Cambra el següent

PROJECTE DE LLEI

Article únic. S'autoritza la Comissaria de Lleida per a permutar una parcel·la de terreny procedent de la finca situada en la ciutat de Lleida, descrita de número 14 en l'inventari dels béns de la Generalitat formulat per l'esmentada Comissaria, lliandant amb la finca pròpia de la senyora Neus Roure, amb el carrer de Sant Martí, amb la presó, amb el camí de Ronda i amb l'Església de Sant Martí, amb una altra parcel·la que se segregará de la finca de l'esmentada senyora

Roure, l'indant amb la Carretera d'Osca, amb un camí amb l'al·ludida finca de la Generalitat i amb els carrers de Sant Martí i de Pau Iglésias, assenyalades ambdues parcel·les, respectivament, amb les lletres A. B. C. A. i C. D. E. F. G. en el plànol signat pels Arquitectes de la Comissaria i de la senyora Neus Roure, atorgant-se la permuta en la proporció d'un pam i quart que cedirà la Generalitat per un pam de terreny propietat de la senyora Roure, tota vegada que, en virtut de la permuta, la finca de propietat de la Generalitat a la qual s'incorporarà l'esmentada parcel·la donarà al carrer de Pau Iglésias, el qual no té avui sortida, sense abonament de cap quantitat per part de la Generalitat ni de la senyora Roure, per no existir plusvàlua i amb la condició de què l'esmentada senyora Neus Roure, aboni les despeses que ocasioni la formalització de la permuta.

Palau del Parlament, 30 de novembre del 1933.
— El President, Pere Cerezo. — El Secretari, Joan Sauret.»

Lectura del dictamen de la Comissió de Finances sobre el Projecte de Llei referent a la concessió d'un crèdit extraordinari

(Un senyor Secretari dóna lectura al següent

«DICTAMEN

Reunida la Comissió Permanent de Finances sota la presidència del Vice-President senyor Pere Cerezo i Hernàez, i amb assistència dels Vocals senyors Gaspar Armengol i Taló, Francesc Farreras i Duran, Gonçal Ibars i Messeguer, Manuel Serra i Moret, Miquel Vidal i Guardiola, Josep M.ª Tallada i Paulí i Joan Casanelles i Ibarz, i actuant de Secretari el senyor Joan Sauret i Garcia, per tal de dictaminar sobre el projecte de Llei referent a la concessió d'un crèdit extraordinari, presentat a la Cambra amb data 7 del corrent, la Comissió acorda, per majoria de vots, amb el vot en contra del senyor Miquel Vidal i Guardiola, de sotmetre a l'aprovació de la Cambra el següent

PROJECTE DE LLEI

Article 1.er S'habilita un crèdit extraordinari de 40,000 ptes. en el Pressupost de l'any actual, amb destinació al pagament de les despeses de viatge i estada que acreditin els Presidents i els Vocals conreadors de les Comissions Arbitrals de Districte, creades en virtut del que disposa la Llei de 26 de juny d'enguany.

Article 2.er L'import de l'esmentat crèdit extraordinari serà cobert en la forma que determina l'article 41 de la Llei d'Administració i Comptabilitat de la Hisenda pública de 1.er de juliol del 1933.

Palau del Parlament, 30 de novembre del 1933.
— El President, Pere Cerezo. — El Secretari, Joan Sauret.»

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de divendres

1. Precs i preguntes.
2. Interpellació sobre la situació de les finances de Catalunya i les perspectives del vinent Pressupost.
3. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial, sobre el Projecte de Llei de Contractes de Conreu.
4. Discussió del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret, sobre el Projecte de Llei creant el Tribunal de Cassació de Catalunya.
5. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret, sobre el Projecte de Llei de majoria i habilitació d'edat.
6. Discussió del dictamen de la Comissió de Finances, sobre el Projecte de Llei de diverses transferències entre partides del Pressupost de despeses d'enguany.
7. Discussió del dictamen de la Comissió de Finances, sobre el Projecte de Llei facultant la Comissaria de Lleida per a la permuta d'una parcel·la de terreny.
8. Discussió del dictamen de la Comissió de Finances, sobre el Projecte de Llei referent a la concessió d'un crèdit extraordinari.

(S'aixeca la sessió a les vuit i dos minuts de la vetlla.)